

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

**Извештај на независниот ревизор и
Финансиски извештаи изготвени во согласност со
Меѓународните стандарди за финансиско известување
за годината што завршува
на 31 декември 2017 година**

Содржина

	Страна
Извештај на независниот ревизор	1-2
Биланс на успех	4
Извештај за сеопфатната добивка	4
Извештај за финансиската состојба	5-6
Извештај за промените во капиталот	7
Извештај за паричните текови	8
Белешки кон финансиските извештаи	9-70

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Советот на Народна банка на Република Македонија

Мислење

Извршивме ревизија на финансиските извештаи на Народна банка на Република Македонија („Народна банка“), кои се состојат од извештајот за финансиската состојба на 31 декември 2017 година, како и билансот на успех и извештајот за сеопфатна добивка, извештајот за промените во капиталот и извештајот за паричните текови за годината што тогаш завршува и белешките кон финансиските извештаи, вклучувајќи и преглед на значајните сметководствени политики.

Според наше мислење, приложените финансиски извештаи ја прикажуваат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Народна банка на Република Македонија на 31 декември 2017 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш завршува во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

Основи за мислење

Ревизијата ја извршивме во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија („МСР“). Нашите одговорности според наведените стандарди се опишани во делот *Одговорност на ревизорот за ревизијата на Финансиските извештаи* од нашиот извештај. Ние сме независни од Народната банка согласно *Кодексот на етика за професионални сметководители* објавен од страна на Одборот за меѓународни стандарди за етика за сметководители (*Кодекс на ОМСЕС*) и етичките барања кои се релевантни за ревизија на финансиски извештаи во Република Македонија и ги исполниме сите останати етички одговорности во согласност со овие барања.

Веруваме дека ревизорските докази кои ги имаме собрано се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето мислење.

Одговорност на стратешкото раководство и Советот на Народната банка за финансиските извештаи

Стратешкото раководство е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, како и за интерната контрола која стратешкото раководство ја смета за неопходна за подготвување на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Во подготвувањето на финансиските извештаи, стратешкото раководство е одговорно за проценка на способноста на Народната банка да продолжи да работи според принципот на континуитет, обелоденувајќи, доколку е потребно, прашања поврзани со принципот на континуитет и примената на принципот на континуитет како сметководствена основа.

Советот на Народната банка е одговорен за надгледување на процесот на финансиското известување на Народна банка.

(продолжува)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Советот на Народна банка на Република Македонија (продолжение)

Одговорност на ревизорот за ревизијата на финансиските извештаи

Нашите цели се да стекнеме разумно уверување дека финансиските извештаи како целина не содржат материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка, и да издадеме ревизорски извештај што го вклучува нашето мислење. Разумното уверување е високо ниво на уверување, меѓутоа не претставува гаранција дека ревизијата извршена во согласност со МСР секогаш ќе открие материјално погрешно прикажување кога истото постои. Погрешните прикажувања може да произлезат како резултат на измама или грешка и се смета дека се материјални доколку, поединечно или кумулативно, разумно би се очекувало да влијаат на деловните одлуки на корисниците донесени врз основа на овие финансиски извештаи.

Како дел од ревизијата во согласност со МСР, применуваме професионално расудување и одржуваме професионален скептицизам во текот на ревизијата. Исто така:

- Ги идентификуваме и проценуваме ризиците од материјално погрешно прикажување во финансиските извештаи, без разлика дали се резултат на измама или грешка, дизајнираме и извршуваме ревизорски процедури кои одговараат на тие ризици и собираме ревизорски докази кои се доволни и соодветни да обезбедиме основа за нашето ревизорско мислење. Ризикот од неоткривање на материјално погрешно прикажување како резултат на измама е повисок од ризикот како резултат на грешка, поради тоа што измамата може да вклучува заговор, фалсификување, намерни пропусти, лажни прикажувања или заобиколување на интерните контроли.
- Стекнуваме разбирање за интерните контроли кои се значајни за ревизијата со цел да дизајнираме ревизорски процедури соодветни на околностите, но не и со цел за изразување мислење за ефективност на интерните контроли на Народна банка.
- Ја оценуваме соодветноста на користените сметководствени политики и разумноста на сметководствените проценки и поврзаните обелоденувања направени од страна на стратешкото раководство.
- Донесуваме заклучок за соодветноста на применетиот принцип на континуитет како сметководствена основа од страна на стратешкото раководство, и врз основа на собраните ревизорски докази дали постои материјална неизвесност поврзана со настани или околности кои би можеле да предизвикаат значаен сомнеж во способноста на Народна банка да продолжи да работи според принципот на континуитет. Доколку заклучиме дека постои материјална неизвесност, тогаш е потребно да обрнеме внимание во нашиот ревизорски извештај на соодветните обелоденувања во финансиските извештаи или доколку таквите обелоденувања се неадекватни, да го модифицираме нашето ревизорско мислење. Нашите заклучоци се засновани на ревизорски докази собрани до датумот на нашиот ревизорски извештај. Меѓутоа, идни настани или околности може да предизвикаат Народната банка да престане да работи според принципот на континуитет.
- Ја оценуваме севкупната презентација, структура и содржина на финансиските извештаи, вклучувајќи ги обелоденувањата, како и дали финансиските извештаи ги претставуваат основните трансакции и настани на начин на кој се постигнува објективна презентација.

Го известивме Советот на Народната банка, меѓу другото, и за планираниот обем и временскиот распоред на ревизијата и за значајните наоди од ревизијата, вклучувајќи ги евентуалните значајни недостатоци во интерната контрола кои сме ги идентификувале во текот на ревизијата.

Deloitte doo

Дилоит ДОО Скопје

Бул. Партизански одреди бр. 15А, Скопје

26 февруари 2018 година

ОПШТИ ПОДАТОЦИ

Членови на Советот на Народната банка на Република Македонија

Димитар Богов, гувернер
Маја Кадиевска-Војновиќ, вицегувернер
Фадил Бајрами, вицегувернер
Анита Ангеловска-Бежоска, вицегувернер (до 26.7.2017 и од 20.9.2017 година)
Лиман Куртиши
Александар Стојков
Методиј Хаџи Васков
Михаил Петковски

Седиште

бул. „Кузман Јосифовски-Питу“, број 1
1000, Скопје

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

БИЛАНС НА УСПЕХ

	Белешка	2017	2016
Приходи од камати		324.162	261.246
Расходи за камати		(947.981)	(1.155.939)
Ефекти од негативна камата		(13.908)	(19.691)
Нето-расходи за камати	5	(637.727)	(914.384)
Приходи од провизии		292.360	268.900
Расходи за провизии		(35.435)	(31.902)
Нето-приходи од провизии	6	256.925	236.998
Нето нереализирани курсни и ценовни промени	7	(6.701.591)	2.293.056
Нето-приходи од хартии од вредност за тргување и дериватни финансиски инструменти	8	184.564	438.361
Приходи од дивиденди	9	9.761	7.185
Останати оперативни приходи	10	436.057	549.667
Расходи за вработените	11	(420.801)	(400.070)
Депрецијација и амортизација	26,27	(73.064)	(69.222)
Останати расходи	12	(227.215)	(192.708)
Посебна резерва и исправка на вредноста	13	(28.130)	(18.434)
Нето-загуба/добивка за годината		(7.201.221)	1.930.449

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОФАТНАТА ДОБИВКА

	2017	2016
Нето-загуба/добивка за годината од билансот на успех	(7.201.221)	1.930.449
Останата сеофатна добивка		
- Добивки од примени книги донации – библиотечен фонд	612	1.294
Вкупно останата сеофатна добивка за годината	612	1.294
Вкупна сеофатна загуба/добивка за годината	(7.200.609)	1.931.743

Белешките од страницата 9 до страницата 70 се составен дел од овие финансиски извештаи

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

СРЕДСТВА	Белешка	31 декември	
		2017	2016
Ефективни странски пари	14	216.605	361.946
Депозити во странска валута	15	22.321.596	15.876.763
Странски хартии од вредност	16	106.187.422	129.238.819
Дериватни инструменти	17	-	-
Злато	18	14.723.366	14.960.273
Специјални права на влечење	19	253.633	291.521
Побарувања од државата за односите со ММФ	20	4.804.671	5.115.374
Хартии од вредност на државата	21	969.662	940.221
Побарувања од државата		5.774.333	6.055.595
Членство кај ММФ	22	10.890.647	10.801.936
Кредити дадени на банките	23	15.912	15.912
Други побарувања	24	-	-
Побарувања од банките		15.912	15.912
Нетековни средства коишто се чуваат за продажба и група за отуѓување	25	-	108.047
Недвижности и опрема	26	812.825	738.557
Нематеријални средства	27	37.720	26.231
Ковани пари од благородни метали	28	4.825	4.851
Побарувања од работењето	29	35.606	34.747
Останати средства	30	344.780	255.097
Вкупно средства		161.619.270	178.770.295

Белешките од страницата 9 до страницата 70 се составен дел од овие финансиски извештаи

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА (продолжува)

ОБВРСКИ И КАПИТАЛ	Белешка	2017	31 декември 2016
Готови пари во оптек	31	36.215.863	34.430.041
Депозити на банки	32	32.840.951	35.678.072
Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари	33	14.094.499	14.100.268
Благајнички записи на Народната банка	34	24.977.473	22.973.701
Денарски депозити на државата	35	16.352.067	13.955.152
Девизни депозити на државата	36	7.982.657	21.662.311
Депозити на државата		24.334.724	35.617.463
Ограничени депозити	37	1.875.226	562.320
Обврски врз основа на алокација на СПВ - во име и за сметка на државата	38a	4.804.671	5.115.374
Обврски врз основа на членство и депозити	38b	10.890.647	10.801.936
Обврски кон ММФ	38	15.695.318	15.917.310
Останати депозити	39	604.389	1.152.547
Други обврски	40	200.657	237.139
Останати обврски	41	396.591	504.325
Останати обврски		597.248	741.464
Вкупно обврски		151.235.691	161.173.186
Капитал		1.289.789	1.289.789
Општи резерви		1.311.586	1.309.305
Специјални резерви		481.426	445.956
Ревалоризациони резерви		7.300.778	14.552.059
Вкупно капитал и резерви	42	10.383.579	17.597.109
Вкупно обврски и капитал		161.619.270	178.770.295

Белешките од страницата 9 до страницата 70 се составен дел од овие финансиски извештаи

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНЕТЕ ВО КАПИТАЛОТ								
	Белешка	Капитал	Општи резерви	Специјални резерви *	Ревалоризациони резерви**	Ревалоризација на уметничките дела и библиотечниот фонд	Акумулирана добивка	Вкупно капитал и резерви
Состојба на 1 јануари 2016 година		1.289.789	1.298.029	270.544	12.773.705	1.777	-	15.633.844
Добивка за годината		-	-	-	-	-	1.930.449	1.930.449
Добивка од примени книги, донации - библиотечен фонд		-	-	-	-	1.294	-	1.294
Вкупно сеопфатна добивка за 2016 година		-	-	-	-	1.294	1.930.449	1.931.743
Нето нереализирани позитивни курсни и ценовни промени на златото		42	-	-	1.615.498	-	(1.615.498)	-
Нето нереализирани позитивни ценовни промени од јубилејни златници		42	-	-	95.422	-	-	95.422
Нето нереализирани позитивни курсни разлики		42	-	-	677.558	-	(677.558)	-
Нето нереализирани позитивни ценовни промени за ХВ и дериватни финансиски инструменти		42	-	-	67.250	-	(67.250)	-
Реализирани курсни и ценовни промени од злато		42	-	-	(672.432)	-	672.432	-
Реализирани ценовни промени за ХВ		42	-	-	(8.013)	-	8.013	-
Распределба во општите резерви		-	11.276	-	-	-	(11.276)	-
Распределба во специјалните резерви со посебна намена		-	-	175.412	-	-	(175.412)	-
Распределба во Буџетот на Република Македонија		-	-	-	-	-	(63.900)	(63.900)
Состојба на 31 декември 2016 година		1.289.789	1.309.305	445.956	14.548.988	3.071	-	17.597.109
Загуба за годината		-	-	-	-	-	(7.201.221)	(7.201.221)
Добивка од примени книги, донации - библиотечен фонд		-	-	-	-	612	-	612
Вкупно сеопфатна загуба за 2017 година		-	-	-	-	612	(7.201.221)	(7.200.609)
Нето нереализирани негативни курсни и ценовни промени на златото		42	-	-	(330.298)	-	330.298	-
Нето нереализирани негативни курсни разлики		42	-	-	(6.371.293)	-	6.371.293	-
Нето нереализирани позитивни ценовни промени за ХВ и дериватни финансиски инструменти		42	-	-	12.251	-	(12.251)	-
Нето нереализирани негативни ценовни промени за ХВ кои се покриваат од ревалоризациони резерви		42	-	-	(3.021)	-	3.021	-
Реализирани курсни и ценовни промени од злато		42	-	-	(445.662)	-	445.662	-
Реализирани ценовни промени за ХВ и дериватни финансиски инструменти		42	-	-	(113.870)	-	113.870	-
Распределба во општите резерви		-	2.281	-	-	-	(2.281)	-
Распределба во специјалните резерви со посебна намена		-	-	35.470	-	-	(35.470)	-
Распределба во Буџетот на Република Македонија		-	-	-	-	-	(12.921)	(12.921)
Состојба на 31 декември 2017 година		1.289.789	1.311.586	481.426	7.297.095	3.683	-	10.383.579

* Дефинирани како сметки за специјални резерви во Законот за Народната банка на Република Македонија.

**Дефинирани како сметки на ревалоризациони резерви во Законот за Народната банка на Република Македонија.

Белешките од страницата 9 до страницата 70 се составен дел од овие финансиски извештаи

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2017
(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ			
	Белешка	2017	2016
Парични текови од оперативни активности			
(Загуба)/Добивка за годината		(7.201.221)	1.930.449
Коригиран за:			
Приходите од камати	5	(324.162)	(261.246)
Расходите од камати	5	947.981	1.155.939
Ефекти од негативна камата	5	13.908	19.691
Нето нереализирани курсни и ценовни промени од злато		249.864	(1.687.875)
Нето приходи од хартии од вредност за тргување и дериватни финансиски инструменти		(145.661)	(574.703)
Приходи од дивиденди		(9.761)	(7.185)
Приходи од претопени златни предмети		-	(46.079)
Посебна резерва и исправка на вредноста		28.130	18.434
Депрецијација и амортизација	26, 27	73.064	69.222
Парични текови (за)/од оперативни активности, пред промените во оперативните средства и обврски		(6.367.858)	616.647
Орочени депозити над 90 дена		1.229.710	2.158.085
Злато		(19.219)	(7.592)
Странски хартии од вредност		23.197.058	(20.285.622)
Останати средства		(89.594)	(77.409)
Готови пари во оптек		1.785.822	2.479.079
Депозити на банките		(2.837.170)	10.249.276
Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари		(5.769)	819.511
Депозити на државата вклучувајќи ограничени и други депозити		(10.508.771)	8.036.527
Останати обврски		(93.237)	(46.383)
Примени камати		361.856	247.450
Платени камати		(1.028.161)	(1.187.143)
Примена дивиденда		9.761	7.185
Нето парични текови од оперативни активности		5.634.428	3.009.611
Нетековни средства кои се чуваат за продажба			
		78.995	-
Набавки на недвижности, опрема и нематеријални средства		(158.209)	(51.849)
Нето парични текови користени во инвестициски активности		(79.214)	(51.849)
Благајнички записи на НБРМ, приливи		322.130.000	273.241.000
Благајнички записи на НБРМ, одливи		(320.130.000)	(275.316.000)
Исплатена добивка во Буџетот на Република Македонија		(63.900)	(64.997)
Нето парични текови од/(користени за) финансиски активности		1.936.100	(2.139.997)
Нето-зголемување на парите и паричните средства			
		7.491.314	817.765
Пари и парични средства на почетокот на годината		15.300.520	14.482.755
Пари и парични средства на крајот на годината		22.791.834	15.300.520

Белешките од страницата 9 до страницата 70 се составен дел од овие финансиски извештаи

1. Општи информации

Народната банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Народната банка) е централна банка на Република Македонија и е единствената емисиона институција во државата. Народната банка, како централна емисиона банка, беше основана во 1992 година. Организацијата и работењето на Народната банка се регулирани со Законот за Народната банка на Република Македонија, објавен во „Службен весник на РМ“ бр. 158/10 од 9 декември 2010 година, бр. 123/12 од 2 октомври 2012 година, бр. 43/14 од 4 март 2014 година, бр. 153/15 од 4 септември 2015 и бр. 6/16 од 15 јануари 2016 година. Народната банка е правно лице со административна, финансиска и управувачка самостојност и е овластена за постигнување на целите и за извршување на задачите утврдени со закон.

Според Законот за Народната банка, основната цел на Народната банка е постигнување и одржување на ценовната стабилност. Друга цел, којашто е подредена на основната цел, е да придонесува кон одржување стабилен и конкурентен, пазарно ориентиран финансиски систем. Трета цел на Народната банка е поддржување на општата економска политика, без да се загрози остварувањето на нејзината основна цел и во согласност со принципот на отворена пазарна економија со слободна конкуренција.

Народната банка ги информира Собранието на Република Македонија и јавноста за монетарната политика најмалку двапати годишно. Во рок од четири месеци по завршувањето на годината, Народната банка поднесува и објавува еден или повеќе извештаи до Собранието на Република Македонија и до министерот за финансии, одобрени од Советот на Народната банка во врска со состојбите во економијата за време на финансиската година којашто завршила, како и за перспективите за економијата за следната година, со посебен осврт кон целите на политиките на Народната банка и состојбата на банкарскиот систем на Република Македонија. Народната банка ги доставува годишните финансиски извештаи, одобрени од Советот на Народната банка и потврдени од независен надворешен ревизор, до министерот за финансии, до Собранието на Република Македонија, до претседателот на Република Македонија и до претседателот на Владата на Република Македонија.

Капиталот на Народната банка е во сопственост на Република Македонија и тој не може да се пренесува или да е предмет на какво било оптоварување. Нето-добивката или загубата на Народната банка се утврдува во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување. Финансискиот резултат за распределба се утврдува кога од нето-добивката се одзема вкупниот износ на нереализирани ревалоризациони приходи (овој износ во целост се пренесува на сметките на ревалоризациони резерви) и се додава износот на реализираните приходи во годината за коишто биле издвоени ревалоризациони резерви во минати периоди (овој износ се одзема од сметките на ревалоризациони резерви). Нереализираните ревалоризациони расходи се покриваат од соодветните сметки за ревалоризациони резерви сè додека салдото на овие сметки не се сведе на нула, а потоа од добивката остварена во тековната година, од сметката за општа резерва и од капиталот.

1. Општи информации (продолжува)

Финансискиот резултат за распределба се распределува во општите резерви и во Буџетот на Република Македонија, и тоа: 70% во општите резерви до постигнување на нивото на основниот капитал пропишан со Законот за Народната банка, односно 15% во општите резерви по достигнувањето на нивото на основниот капитал пропишан со Законот за Народната банка. Остатокот е приход за Буџетот на Република Македонија. Во случај на отворена сметка за специјални резерви, финансискиот резултат за распределба може да се распредели, така што најмногу 70% да се пренесат на сметката за специјални резерви до достигнување на износот утврден од Советот на Народната банка за покривање на трошоците за однапред предвидени намени, а 70% од остатокот да се распредели во општите резерви до достигнување на нивото на основниот капитал, односно 15% по достигнување на нивото на основниот капитал. Доколку Народната банка оствари негативен резултат за распределба, тој се покрива прво од сметката за општи резерви, а потоа од капиталот. Ако вредноста на активата на Народната банка е пониска од збирот на нејзините обврски и капиталот, кусокот на капитал ќе го покрие Владата на Република Македонија или во пари или во преносливи должнички хартии од вредност со одреден рок на достасување коишто се издадени по пазарни каматни стапки што преовладуваат во Република Македонија.

Орган на управување на Народната банка е Советот на Народната банка.

На 31 декември 2017 година, вкупниот број вработени е 446 (на 31 декември 2016 година: 437).

Финансиските извештаи се усвоени од Советот на Народната банка на Република Македонија на 23 февруари 2018 година и се потпишани во негово име од страна на претседавачот на Советот на Народната банка:



Димитар Богов,
претседавач на Советот на Народната банка



Весна Филиповска,

директор на Дирекцијата за финансии, сметководство и контрола

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при изготвувањето на овие финансиски извештаи се прикажани подолу.

A Основа за подготовка на финансиските извештаи

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), коишто ги вклучуваат и стандардите и толкувањата одобрени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) и толкувањата издадени од Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ).

Финансиските извештаи се изготвени според принципот на набавна вредност како основа за мерење, освен за определени средства коишто се мерат според објективната вредност. Финансиски средства коишто се мерат по објективна вредност се финансиските средства според објективна вредност преку билансот на успех, финансиските деривати и уметничките дела. Недвижностите, опремата и нематеријалните средства се мерат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната депрецијација и загубите поради оштетување.

а) Усвојување нови или ревидирани стандарди и толкувања

Народната банка не примени нови стандарди или измени во 2017 година коишто би имале материјално значајно влијание врз финансиските извештаи на Народната банка.

б) Нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди коишто сè уште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Народната банка

На датумот на одобрување на овие финансиски извештаи, одредени нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди се издадени од страна на ОМСС, но сè уште не се во сила и не се применети од страна на Народната банка пред датумот на стапување во сила. Народната банка очекува дека ќе ги примени сите релевантни објави во сметководствените политики во првиот период што почнува по датумот на стапување во сила на објавата. Подолу подетално се презентирани информациите за новите стандарди, измени и толкувања релевантни за финансиските извештаи на Народната банка.

МСФИ 9 „Финансиски инструменти“ (МСФИ 9) го заменува МСС 39 „Финансиски инструменти: Признавање и мерење“ и стапува во сила за годишните периоди коишто почнуваат на или од 1 јануари 2018 година. Со новиот стандард се воведуваат значителни промени во принципите за класификација и мерење на финансиските средства во споредба со МСС 39 и се воведува нов модел на „очекувана кредитна загуба“ за оштетувањето на финансиските средства. МСФИ 9 дополнително обезбедува и нови насоки при користењето сметководство за заштита од ризик (хеџинг). На крајот на 2017 година, Народната банка донесе нови Сметководствени политики за сметководствено евидентирање и финансиско известување кои се во согласност со барањата на МСФИ 9 и кои стапуваат на сила на 1 јануари 2018 година.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува) А Основа за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)

б) *Нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди коишто сè уште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Народната банка (продолжува)*

Народната банка го оцени влијанието на МСФИ 9, во следните области:

- Класификацијата и мерењето на финансиските средства на Народната банка на или од 1 јануари 2018 година е врз основа на новите критериуми коишто ги земаат во предвид договорните парични текови на средствата и бизнис моделот со кои тие се управувани. Согласно со овие политики, како и според анализите на портфолиото на Народната банка, не постои потреба од прекласификација на финансиските инструменти.

МСС 39 класификација	Состојба на 31 декември 2017	МСФИ 9 класификација	Состојба на 1 јануари 2018
Финансиски средства		Финансиски средства	
<i>Кредити и побарувања</i>		<i>Амортизирана набавна вредност</i>	
Ефективни странски пари	216.605	Ефективни странски пари	216.605
Депозити во странска валута	22.321.596	Депозити во странска валута	22.321.595
Специјални права на влечење	253.633	Специјални права на влечење	253.633
Побарувања од државата за односите со ММФ	4.804.671	Побарувања од државата за односите со ММФ	4.804.671
Членство кај ММФ	10.890.647	Членство кај ММФ	10.890.647
Побарувања од банките	15.912	Побарувања од банките	15.912
Побарувања од работењето и останати средства	195.858	Побарувања од работењето и останати средства	195.858
	38.698.922		38.698.921
<i>Финансиски средства по објективна вредност преку биланс на успех</i>		<i>Финансиски средства по објективна вредност преку биланс на успех</i>	
Странски должнички хартии од вредност	68.644.372	Странски должнички хартии од вредност	68.644.372
Дериватни инструменти	-	Дериватни инструменти	-
Злато	14.723.366	Злато	14.723.366
	83.367.738		83.367.738

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

А Основа за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)

б) **Нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди коишто сè уште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Народната банка (продолжува)**

МСС 39 класификација	Состојба на 31 декември 2017	МСФИ 9 класификација	Состојба на 1 јануари 2018
Финансиски средства		Финансиски средства	
<i>Хартии од вредност што се чуваат до достасување</i>		<i>Амортизирана набавна вредност</i>	
Странски должнички хартии од вредност	37.503.693	Странски должнички хартии од вредност	37.501.119
Хартии од вредност на државата	969.662	Хартии од вредност на државата	969.662
	38.473.355		38.470.781
<i>Хартии од вредност расположливи за продажба</i>		<i>Финансиски средства по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка</i>	
Странски сопственички хартии од вредност	39.357	Странски сопственички хартии од вредност	39.357
	39.357		39.357

- Исправката на вредноста врз основа на очекувани кредитни загуби се признава за побарувањата на Народната банка и вложувањата во финансиски средства коишто тековно се класифицирани како чувани до достасување, и на 1 јануари 2018 година Народната банка пресмета очекувана кредитна загуба на овие средства во износ од 2.575 илјади МКД. На 1 јануари нема пресметано други ефекти од транзицијата на износот на очекуваната кредитна загуба, на било кое друго финансиско средство.
- Повеќе нема да постои можност за мерење на сопственичките инструменти по набавна вредност намалена за исправката на вредноста и сите такви инструменти ќе се мерат по објективната вредност. Промените во објективната вредност ќе бидат презентирани во билансот на успех, освен ако Народната банка неоповикливо се определи да ги презентира во останата сеопфатна добивка. Врз оваа основа, Народната банка не пресмета ефект од транзицијата кон барањата на МСФИ 9.

МСФИ 15 „Приходи од договори со клиенти“ МСФИ 15 презентира нови барања при признавањето приходи и ги заменува барањата на МСС 18 „Приходи“, МСС 11 „Договори за изградба“, како и неколку други толкувања поврзани со приходите. Новиот стандард воведува контролен модел за признавање на приходите и обезбедува насоки во повеќе области коишто не се детално покриени со постоечките МСФИ, вклучувајќи го и сметководството за ангажмани со повеќе изведувачки обврски, варијабилни цени, потрошувачки

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

А Основа за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)

б) Нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди коишто сè уште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Народната банка (продолжува)

права за рефундирање, опции на добавувачите за реоткуп и други вообичаени комплексни ситуации. МСФИ 15 е ефективен за известувачките периоди коишто почнуваат на или од 1 јануари 2018 година. Воведувањето на стандардот нема да предизвика било какви материјални промени во финансиските извештаи на Народната банка. Главниот извор на приходи на Народната банка, а кои се опфатени со МСФИ 15, се однесува на приходите од продажба на ковани пари за колекционерски цели. Во 2017 година овие приходи изнесуваат 1.631 илјада МКД (2016: 1.432 илјади МКД) и го претставуваат надоместокот којшто Народната банка очекуваше да го добие во замена за продадените средства, при исполнување на обврската за извршување, односно кога контролата врз средствата е префрлена на купувачите (белешка 10).

МСФИ 16 „Наеми“ е издаден во јануари 2016 година и ги заменуваат МСС 17 „Наеми“ и поврзаните толкувања. Новиот стандард ги содржи принципите за признавање, мерење и обелоденување на наемите за двете договорни страни на наемот. МСФИ 16 е ефективен за известувачките периоди коишто почнуваат на или од 1 јануари 2019 година. Народната банка го разгледува влијанието на овој нов стандард врз финансиските извештаи за идните периоди.

Б Трансакции во странска валута

Функционална и известувачка валута

Ставките коишто се вклучени во финансиските извештаи се прикажани во валутата на примарното економско окружување во кое делува Народната банка (функционална валута). Финансиските извештаи се прикажани во МКД, којшто е функционална и известувачка валута на Народната банка, искажани во илјади денари.

Трансакции и состојби

Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажуваат во МКД според средниот девизен курс на денот на составувањето на Извештајот за финансиската состојба. Трансакциите коишто се извршени во странска валута се изразуваат во МКД по девизниот курс на денот на трансакцијата. Сите разлики од промените на девизните курсеви се признаени во билансот на успех.

Среден девизен курс:	31 декември 2017	31 декември 2016
	МКД	МКД
УСД	51,2722	58,3258
ЕУР	61,4907	61,4812
СПВ	73,2231	77,9582

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

В Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нивната нето-вредност се прикажува во Извештајот за финансиската состојба на нето-основа, доколку се исполнети одредени услови предвидени со соодветен стандард за нетирање и можност за прикажување или порамнување на трансакциите на нето-основа.

Г Репо-трансакции

Продадените хартии од вредност што се предмет на повторно купување (репо-трансакции) во текот на годината, се прекласификувани во финансиските извештаи како средства коишто се дадени под закуп кога преносителот, според договорот, има право или намера да ги продаде или повторно да ги заложат како обезбедување. Обврските врз основа на репо-трансакции, во текот на годината се вклучени во обврски врз основа на девизни репо-трансакции. Побарувањата врз основа на купените хартии од вредност коишто се предмет на повторна продажба (обратни репо-трансакции) се вклучени во побарувањата врз основа на девизни репо-трансакции и кредити дадени на банките.

Разликата помеѓу продажната и куповната цена претставува камата и е пресметана за целокупното времетраење на договорот со примена на методот на ефективна каматна стапка. Доколку има хартии од вредност коишто се предмет на заем, на датумот на известување се прикажуваат во финансиските извештаи.

Хартиите од вредност коишто се позајмени и оние што се примени како обезбедување за обратни трансакции не се признаваат во финансиските извештаи, освен доколку не се продадени на трети лица, а во тој случај набавките и продажбите се прикажани како добивка или загуба и се вклучени во билансот на успех во периодот за кој се однесуваат. Обврската за враќање на хартиите од вредност се прикажува по објективната вредност како обврска од редовното работење. Репо-трансакциите се прикажани по амортизираната набавна вредност, исто како и кредитите и побарувањата (види белешка 2Ж), намалени за исправката на вредноста (види белешка 2С).

Д Депозити во банките

Депозитите во банките се прикажани по амортизираната набавна вредност, исто како и кредитите и побарувањата (види белешка 2Ж), намалени за исправката на вредноста (види белешка 2С).

Ѓ Монетарно злато

Монетарното злато го сочинуваат златните депозити во кореспондентни банки и залихата на златни прачки изработени по меѓународните стандарди коишто се чуваат во трезорот на Народната банка. Каматата се наплаќа во готово на датумот на достасување во САД-долари или во ЕУР, во зависност од договорите. Монетарното злато е дел од девизните резерви и е управувано на ист начин како другите финансиски средства од девизните резерви. Златото се мери во единица мерка фина унца злато.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

Ѓ Монетарно злато (продолжува)

Монетарното злато е класификувано како финансиско средство според објективната вредност преку билансот на успех определено како такво при почетното признавање и се мери по објективната вредност. Објективната вредност на монетарното злато е поврзана со цената на златото и е пресметана врз основа на претпладневната пазарна цена за 1 фина унца злато на Лондонската берза за злато, изразена во САД-долари, деноминирана во МКД по тековниот девизен курс на МКД во однос на САД-доларот на датумот на финансиските извештаи. Реализираните и нереализираните добивки и загуби од ревалоризацијата на златото на крајот на пресметковниот период коишто произлегуваат од промените во пазарната цена на златото и промената на курсот на денарот во однос на САД-доларот, се вклучуваат во билансот на успех. Каматата од монетарното злато е вклучена во приходите од камати.

Е Пари и парични средства

За целите на Извештајот за паричните текови, парите и паричните средства ги вклучуваат износите со рок на достасување пократок од 90 дена од датумот на стекнување, вклучувајќи ги девизните депозити без ограничените депозити, девизите во трезорот на Народната банка и средства во СПВ на посебната сметка кај ММФ.

Ж Финансиски средства

Народната банка ги класификува финансиските средства како: финансиски средства според објективната вредност преку билансот на успех, кредити и побарувања, средства коишто се чуваат до достасување и средства расположливи за продажба. Народната банка ја одредува класификацијата на финансиските средства при почетното признавање.

Сите финансиски средства, освен оние коишто се мерат по објективната вредност преку билансот на успех, почетно се признаваат според нивната објективна вредност, вклучувајќи ги и трошоците за набавка.

Финансиските средства коишто се мерат според објективната вредност преку билансот на успех се признаваат по нивната објективна вредност, а трошоците за набавка се признаваат во билансот на успех во моментот на нивното настанување.

Финансиски средства коишто се мерат според објективната вредност преку билансот на успех

Оваа категорија има две поткатегории: финансиски средства коишто се чуваат за тргување и оние коишто се класификуваат според објективната вредност преку билансот на успех во моментот на нивното стекнување.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

Ж Финансиски средства (продолжува)

Финансиски средства коишто се мерат според објективната вредност преку билансот на успех (продолжува)

Финансиските средства се класификувани во оваа категорија ако се стекнати главно заради продажба на краток рок, или ако се класификуваат како такви од раководството. Финансиските средства се класификуваат како средства коишто се чуваат за тргување ако се стекнати главно заради продавање или откуп на краток рок и за кои постои модел за остварување добивка на краток рок. Странските должнички хартии од вредност и дериватните финансиски инструменти се класифицирани како финансиски средства за тргување. Хартиите од вредност за тргување и дериватните финансиски инструменти се вреднуваат по објективна вредност и промените во објективната вредност се признаени во билансот на успех.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се недериватни финансиски средства, со фиксни или предвидливи плаќања и не се котирали на активните пазари. Тие произлегуваат од активностите каде што Народната банка обезбедува пари на должник без намера за тргување.

Кредитите се признаваат кога паричните средства му се одобрени на должникот и се прикажани по амортизираната набавна вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка. Ефективните странски пари, депозитите во странска валута, специјалните права на влечење, побарувањата од државата за односи со ММФ, побарувањата од банките и другите побарувања се класификувани како кредити и побарувања.

Хартии од вредност што се чуваат до достасување

Хартиите од вредност што се чуваат до достасување се недериватни финансиски средства со фиксни или одредени периоди на отплата и со фиксен период на достасаност, коишто Народната банка има намера и можност да ги чува до периодот на достасување, а кои што не ја исполнуваат дефиницијата на кредити и побарувања.

Хартиите од вредност што се чуваат до достасување се признаваат по амортизираната набавна вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка.

Доколку Народната банка продаде или прекласификува значителен износ од средствата што се чуваат до достасување пред датумот на достасување, во тој случај класификацијата на целата категорија ќе се доведе во прашање и ќе се прекласификува како категорија „расположливи за продажба“.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

Ж Финансиски средства (продолжува)

Хартии од вредност расположливи за продажба

Хартиите од вредност расположливи за продажба се оние финансиски средства коишто Народната банка има намера да ги чува на неодреден период и коишто може да се продадат поради ликвидносни потреби.

Хартиите од вредност расположливи за продажба се мерат последователно по објективната вредност. Објективната вредност на инвестициите коишто котираат на активните пазари се засноваат врз котираните цени.

Некотирачките сопственички акции чијашто објективна вредност не може да биде реално утврдена се прикажуваат по набавната вредност, намалена за исправката на вредноста.

Нереализираните добивки и загуби се искажуваат како посебна компонента на останатата сеопфатна добивка до моментот на отуѓување на вложувањето или вршењето исправка на вредноста. При отуѓувањето или исправката на вредноста, збирните добивки или загуби искажани во останатата сеопфатна добивка се вклучуваат во билансот на успех за периодот на кој се однесуваат.

3 Објективна вредност

За вложувањата во финансиски инструменти со кои се тргува на финансиските пазари, објективната вредност се одредува преку котираните пазарни цени. За вложувањата коишто не котираат, објективната вредност се одредува преку пазарните цени на сличните вложувања, или се заснова врз дисконтираните очекувани парични текови.

S Исправка на вредноста и ненаплатливост на финансиските средства

Средства евидентирани според амортизираната набавна вредност

На датумот на кој се сочинува Извештајот за финансиската состојба се врши процена со цел да се утврди дали постои објективен доказ дека вредноста на одредено финансиско средство е намалена. Финансиското средство е оштетено и исправката на вредноста се пресметува ако, и само ако, постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани коишто се случуваат по првичното признавање на средството (настан што предизвикува загуба) и тој настан (или настани) што предизвикува загуба влијае врз проценетите идни парични текови од финансиското средство, коишто може објективно да се проценат.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

S Исправка на вредноста и ненаплатливост на финансиските средства (продолжува)

Средства евидентирани според амортизираната набавна вредност (продолжува)

Проценетите идни парични текови треба да ги прикажат и да бидат во согласност со промените на достапните податоци од период во период. Методологијата и процената на идните парични текови се ревидираат на редовна основа од страна на Народната банка за да се намалат разликите помеѓу проценетите и фактички настанатите загуби.

Доколку во последователниот период износот на исправката на вредноста се намали и тоа може објективно да се поврзе со настан што се случил по намалувањето на вредноста (како што е подобрувањето на кредитната способност на должникот), намалувањето на вредноста на финансиското средство треба да биде анулирано преку коригирање на сметката за исправка на вредноста. Износот на анулирањето се вклучува во нето-добивката или загубата за периодот.

Кога побарувањето е ненаплатливо, тоа се отпишува, а издвоениот износ на исправка на вредноста се ослободува. Таквите побарувања се отпишуваат откако сите потребни процедури се завршени и износот на загубата е одреден. Идните наплати на претходно отпишаните побарувања ја намалуваат вредноста на исправката на вредност за покривање загуби во билансот на успех или се признаваат како останати оперативни приходи.

Средства расположливи за продажба

На датумот на кој се сочинува Извештајот за финансиската состојба Народната банка врши процена за да се утврди дали постои објективен доказ дека е намалена вредноста на одредено финансиско средство или на група финансиски средства. За вложувањата во сопственички инструменти класификувани како расположливи за продажба, значителното или пролонгираното намалување на објективната вредност на вложувањето под неговата набавна вредност се смета како објективен доказ за оштетувањето. Во тој случај, збирната загуба измерена како разлика помеѓу тековната објективна вредност и набавната вредност, намалена за исправката на истото побарување призната во минати периоди, се анулира од останатата сеопфатна добивка и се признава во билансот на успех. Доколку во последователниот период објективната вредност на должничките инструменти се зголеми и тоа може објективно да се поврзе со настан што се случил по намалувањето на вредноста, намалувањето на вредноста треба да биде анулирано во билансот на успех. Исправката на вредноста за сопственичките вложувања, призната во билансот на успех, последователно не се анулира низ билансот на успех, а секое последователно зголемување на објективната вредност се признава како останата сеопфатна добивка.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

И Сметководство на датумот на тргување и порамнување

Сите редовни набавки и продажби на финансиски средства се признаваат на датумот на порамнување, односно на датумот на кој средството е добиено или предадено на друго лице. Редовните набавки или продажби се набавки или продажби на финансиски средства коишто бараат испорака на средствата во даден рок, што е главно утврдено по пат на правна рамка или конвенција на пазарот.

Ј Нетековни средства коишто се чуваат за продажба и група за отуѓување

Нетековните средства коишто се чуваат за продажба и групата за отуѓување се класифицираат како такви доколку се очекува нивната сметководствена вредност да се надомести преку продажба, наместо преку постојана употреба.

Нетековните средства (или групата за отуѓување) чувани за продажба се мерат според пониската од нивната сметководствена вредност и од објективната вредност, намалена за очекуваните трошоци за продажба. Непосредно пред почетната класификација на средството (или на групата за отуѓување) како средство чувано за продажба, сметководствената вредност на средството се мери во согласност со барањата за соодветната позиција за нетековните средства каде што тие претходно припаѓале. Народната банка не пресметува депрецијација на нетековните средства коишто се чуваат за продажба сè додека средството е класифицирано во оваа позиција или додека е дел од групата за отуѓување.

Загуба поради оштетување се признава во билансот на успех за секое почетно или последователно намалување на вредноста на средството (или на групата за отуѓување) до објективната вредност намалена за трошоците за продажбата. Во случај на последователно зголемување на објективната вредност, намалена за трошоците за продажбата (ослободувањето на загубите поради оштетување), во билансот на успех се признава добивка најмногу до износот на кумулативните претходно признаени загуби поради оштетување.

К Недвижности и опрема

Сите ставки на недвижности и опрема, освен уметничките слики, се признаваат по нивната набавна вредност намалени за акумулираната депрецијација и загубите поради оштетување. Инвестициите во тек се прикажани по набавната вредност на нивната подготовка вклучувајќи ги трошоците за трети лица. Не се пресметува депрецијација во текот на инвестицијата. По завршувањето на изведбата, сите акумулирани трошоци се префрлаат на соодветните недвижности и опрема и се предмет на соодветната стапка на депрецијација. Добивките и загубите при расходувањето на недвижностите и опремата се прикажуваат во билансот на успех.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

К Недвижности и опрема (продолжува)

Уметничките слики се признаваат по нивната објективна вредност. Промените во објективната вредност се признаваат во останатата сеопфатна добивка во ревалоризационите резерви за уметнички дела.

Депрецијација се пресметува со примена на праволинискиот метод, врз основа на проценетиот корисен век на имотот и опремата, како што е прикажано подолу:

	2017 година	2016 година
Градежни објекти	5 до 50 години	5 до 50 години
Опрема	3 до 10 години	3 до 10 години
Транспортни средства	5 до 6 години	5 до 6 години
Канцелариски мебел	5 до 10 години	5 до 10 години

Корисниот век на употреба на недвижностите и опремата се ревидира и се приспособува најмалку еднаш годишно, односно доколку се оцени како неопходно и се применува перспективно. Земјиштето, уметничките слики, нумизматичките монети и библиотечниот фонд не се предмет на депрецијација.

Л Нематеријални средства

Нематеријалните средства се состојат од компјутерски софтвер и лиценци. Средствата се прикажани по нивната набавна вредност намалени за акумулираната амортизација и загубите поради оштетување. Се амортизираат според праволинискиот метод за проценетиот животен век, којшто изнесува од две до пет години.

Љ Загуби поради оштетување на нефинансиските средства

Средствата коишто имаат неограничен животен век не се предмет на депрецијација и на амортизација и се тестираат за оштетување на годишна основа. Средствата коишто се предмет на депрецијација и амортизација се ревидираат на секој датум на известување со цел да се определи дали постојат објективни докази за оштетување. Доколку постојат вакви докази, се проценува надоместливата вредност на средствата. Загубата поради оштетување е еднаква на износот за кој книговодствената вредност на средството ја надминува неговата надоместлива вредност. Надоместливата вредност е поголемиот износ помеѓу објективната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и вредноста на средството во употреба. При оцена на оштетувањето на средствата, тие се групирани од најниско ниво според способноста да создаваат парични текови (единици за создавање парични текови). Сите нефинансиски средства, освен гудвилот, за кои била призната загуба поради оштетување, се предмет на анализа за да се утврди дали постои можност за анулирање на загубата поради оштетување на датумот на известувањето.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

М Ковани пари од благородни метали

Кованите пари од благородни метали вклучуваат пригодни ковани пари и ковани пари за колекционерски цели.

Пригодните ковани пари не се платежно средство и вообичаено содржат уметничка или колекционерска вредност и следствено, се продаваат по цена повисока од вредноста на металот од кој се изработени. Народната банка произведува пригодни ковани пари за одбележување значајни настани, врз основа на одлука на Владата на Република Македонија. Пригодните ковани пари се вреднуваат по нивната продажна цена, донесена од Советот на Народната банка.

Кованите пари за колекционерски цели се законско средство за плаќање во Република Македонија и вообичаено содржат уметничка и колекционерска вредност. Кованите пари за колекционерски цели почетно се мерат според пониската од нивната набавна вредност и нето продажната вредност.

Приходите од продажбата на кованите пари од благородни метали се признаваат доколку е веројатно дека Народната банка ќе има идна економска корист од нив и доколку оваа корист може веродостојно да се измери.

Н Доверителски активности

Народната банка има улога на доверител во доверителски активности коишто се јавуваат како резултат на чување или пласирање средства во име и за сметка на државата. Средствата и обврските од овие активности се прикажани на нето-основа.

Њ Банкноти и ковани пари во оптек

Банкнотите и кованите пари во оптек емитирани од страна на Народната банка се прикажани во Извештајот за финансиската состојба како обврска во корист на имателот, изразена во номинална вредност. Кога банкнотите и кованите пари се повлекуваат од оптек, се зголемува обврската за депозитни пари, а се намалува обврската во корист на имателот за готови пари.

О Краткорочни хартии од вредност

Краткорочните хартии од вредност (благајнички записи) се издаваат исклучиво во домашна валута со период на достасување од 28/35 дена. Краткорочните хартии од вредност (благајнички записи), издадени од страна на Народната банка за остварување на целите на монетарната политика, се евидентираат според дисконтираната вредност, одразувајќи ги износите што ги платиле банките за да ги добијат. Каматата се пресметува и се евидентира како што достасува. Благајничките записи на Народната банка првично се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се мерат по амортизираната набавна вредност.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

П Депозити

Депозитите се признаваат почетно по нивната објективна вредност. Депозитите се мерат последователно по амортизираната набавна вредност. Во депозитите се вклучени: депозитите на банките, расположливите депозити на банките, задолжителната резерва на банките во девизи и задолжителната резерва на штедилниците во денари, други депозити на банките и штедилниците, депозитите на државата, ограничените депозити и останатите депозити.

Р Посебни резерви

Посебните резерви се признаваат кога Народната банка има сегашна правна или конструктивна обврска, којашто е настаната како резултат на минати настани и за која е веројатно дека ќе настане одлив на средства за да се намира таа обврска и постои можност за проценување на износот на обврската.

С Заеми

Заемот се признава кога ќе настане, според објективната вредност, нето од трансакциските трошоци. Последователно по првичното признавање, каматоносните заеми се мерат по амортизираната набавна вредност. Доколку долгот се намира пред неговото достасување, која било разлика помеѓу отплатениот износ и сметководствената вредност се прикажува во билансот на успех.

Т Признавање на приходите и расходите

Приходи и расходи од камати

Приходите и расходите од камати се прикажани во билансот на успех за сите каматоносни инструменти, освен за каматата од хартии од вредност за тргување, на пресметковна основа, со користење на методот на ефективна каматна стапка.

Приходи од дивиденди

Дивидендите коишто произлегуваат од сопственичките вложувања класификувани како расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех, кога ќе се утврди правото да се прими плаќањето.

Провизии и останати приходи и расходи

Приходите од провизии и надоместоци и другите видови приходи се признаваат на пресметковна основа.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

Т Признавање на приходите и расходите (продолжува)

Провизии и останати приходи и расходи (продолжува)

Расходите од провизии и надоместоци и други видови расходи се признаваат на пресметковна основа.

Нето-приходи од хартии од вредност за тргување и дериватни финансиски инструменти

Нето-приходите од хартиите од вредност за тргување ги вклучуваат пресметаните камати од купонски хартии од вредност, реализираните добивки и загуби како резултат на продажби и нереализираните позитивни и негативни промени во објективната вредност на хартиите од вредност за тргување (по принципот „хартија по хартија“). Добивките и загубите од промената на објективната вредност на трансакциите со дериватни финансиски инструменти се признаваат во билансот на успех.

Ќ Нереализирани курсни и ценовни промени

Нереализираните курсни и ценовни промени се резултат на усогласувањето на вредноста на средствата и обврските деноминирани во странска валута со вредноста на курсот на денарот и промените во пазарната цена на денот на известувањето.

У Користи за вработените

Придонес за пензиско осигурување - план за дефинирани придонеси

Обврските за дефинирани придонеси за пензиско осигурување во пензискиот систем на Република Македонија се признаваат како трошок во билансот на успех за периодот кога настанува обврската.

Други долгорочни користи за вработените

Другите долгорочни користи за вработените ги опфаќаат отпремнината при заминување во пензија и правото на јубилејни награди на вработените коишто работеле кај работодавачот 10, 20, 30, односно 40 години. Овие користи се во согласност со Законот за работни односи и со Колективниот договор на Народната банка.

Обврската за долгорочни користи за вработените, освен придонесите за пензиско осигурување, е еднаква на износот на идните користи коишто ги остваруваат вработените врз основа на нивниот труд во тековниот и во минатите периоди, дисконтиран до неговата сегашна вредност со примена на пондерирана каматна стапка на издадените обврзници од Република Македонија во текот на 2017 година.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

Ф Даноци

Согласно со важечките законски прописи за данокот на добивка, Народната банка е ослободена од данок на добивка.

Согласно со важечките законски прописи за даноците на имот, Народната банка е ослободена од плаќање данок на имот.

Народната банка има обврска да пресметува задржан данок на доход за услугите примени од странски правни лица согласно со измените на Законот за данок на добивка од 31 декември 2005 година.

Х Известување по сегменти

Активностите на Народната банка формираат еден оперативен сегмент и се извршуваат на едно географско подрачје, Македонија. Народната банка има значителен износ на финансиски средства и финансиски обврски како дел од активностите за управување со девизните резерви и операциите на домашниот пазар. Овие активности не формираат поодделни оперативни сегменти.

3. Управување со финансискиот ризик

Извештајот за финансиската состојба на Народната банка главно се состои од финансиски инструменти. Овие инструменти ја изложуваат Народната банка на финансиски ризици, вклучувајќи го кредитниот ризик, пазарниот ризик, ризикот од курсни разлики, ризикот од каматните стапки и ризикот на ликвидност.

А Кредитен ризик

Кредитниот ризик е ризик од неисполнување на обврските на договорната страна, намалување на вредноста на финансиските средства како резултат на намалување на кредитниот рејтинг на договорната финансиска институција или комерцијална банка каде што се чуваат девизните резерви и останатите финансиски средства, или на издавачот на инструментот во кој се пласираат девизните резерви, како и ризикот од зголемување на распонот на приносите помеѓу најбезбедните државни хартии од вредност и останатите инструменти.

Девизните средства се пласираат во инструменти издадени или гарантирани од држави или државни субјекти, меѓународни финансиски институции и мултилатерални развојни банки, деловни банки и финансиски институции, со долгорочен кредитен рејтинг од најмалку БББ-/Баа3 или истоветен, доделен од меѓународно признати агенции за кредитен рејтинг.

Народната банка управува со кредитниот ризик преку диверзификација на вложувањата. Во однос на ова, се утврдени квантитативни лимити за вложувањата по индивидуални земји и финансиски институции. Покрај ова, се определува и максимален износ на пласираните средства во видови хартии од вредност и во поединечните емисии на хартии од вредност.

Следењето на изложеноста на девизните средства на кредитниот ризик се врши на дневна основа.

Договорните страни на Народната банка се поделени врз основа на рејтинг-скала, којашто е прикажана подолу. Целта на рејтинг-скалата е да ги класификува договорните страни и издавачите на обврзници според кредитната способност. Кредитната способност на договорните страни и издавачите на обврзници се темели врз основа на долгорочен рејтинг утврден од страна на агенциите за кредитен рејтинг. Долгорочните кредитни рејтинзи на странските банки се процени и мислења за способноста на банката за ажурна отплата на депозитните обврски во странска и/или домашна валута. Кредитните рејтинзи на издавачите се процени и мислења за способноста на издавачите за исполнување на финансиските обврски и договори.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

А Кредитен ризик (продолжува)

Споредбена рејтинг-скала	Долгорочен кредитен рејтинг: „Стандард и Пурс“ или еквивалентен на нив
Инвестициска оцена	AAA, AA+, AA, AA-, A+, A, A-, БББ+, БББ, БББ-
Неинвестициска оцена	ББ+, ББ, ББ-, Б+, Б, Б-, или понизок

Големината и изложеноста на Народната банка на кредитен ризик е претставена во Извештајот за финансиската состојба и во белешките кон Извештајот за финансиската состојба коишто ги опишуваат финансиските средства.

Следнава табела ја прикажува максималната изложеност на кредитниот ризик по видови средства:

СРЕДСТВА	2017	2016
Депозити во странска валута		
- Тековни сметки	21.620.650	7.363.843
- Орочени депозити	700.946	8.512.920
Странски хартии од вредност	106.187.422	129.238.819
Златни депозити	14.696.544	14.932.994
Специјални права на влечење	253.633	291.521
Побарувања од државата за односите со ММФ	4.804.671	5.115.374
Хартии од вредност на државата	969.662	940.221
Побарувања од банките	15.912	15.912
Побарувања од работењето и останати средства	195.858	35.348
На 31 декември	149.445.298	166.446.952

Управувањето со кредитниот ризик се врши со определување финансиска институција - комерцијална банка или издавач на хартии од вредност и определување квантитативни лимити врз основа на критериумите утврдени од страна на Советот и гувернерот на Народната банка.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

А Кредитен ризик (продолжува)

Во следната табела е прикажана анализата на финансиските средства со состојба на 31 декември 2017 коишто не се ниту достасани, ниту коригирани за исправката на вредноста, анализирани врз основа на рејтинзите одредени од страна на агенцијата за рејтинг „Стандард и Пурс“, или еквивалентни на нив:

Рејтинг	Златни депозити	Тековни сметки	Орочени депозити	Странски хартии од вредност	Специјални права на влечење	Побарувања од државата	Побарувања од банките	Побарувања од работењето и останати средства	Вкупно
AAA	-	8.527.642	-	19.770.013	-	-	-	-	28.297.655
AA+	-	7.441.713	-	18.445.681	-	-	-	-	25.887.394
AA	7.374.939	1.267.128	-	12.940.209	-	-	-	-	21.582.276
AA-	-	941.965	-	7.633.794	-	-	-	-	8.575.759
A+	1.993.926	8.280	700.946	10.295.734	-	-	-	-	12.998.886
A	5.316.338	166.603	-	12.487.624	-	-	-	-	17.970.565
A-	-	6.309	-	4.002.659	-	-	-	-	4.008.968
МИ ¹	11.341	7.510	-	39.357	253.633	-	-	-	311.841
БББ+	-	720	-	18.793.352	-	-	-	-	18.794.072
БББ	-	3.252.780	-	1.778.999	-	-	-	-	5.031.779
ББ ⁻²	-	-	-	-	-	5.774.333	-	-	5.774.333
Нерангирани	-	-	-	-	-	-	15.912	195.858	211.770
Вкупно	14.696.544	21.620.650	700.946	106.187.422	253.633	5.774.333	15.912	195.858	149.445.298

Следнава табела ја прикажува анализата на финансиските средства со состојба на 31 декември 2016 коишто не се ниту достасани, ниту коригирани за исправката на вредноста, анализирани врз основа на рејтинзите одредени од страна на агенцијата за рејтинг „Стандард и Пурс“ или еквивалентни на нив:

¹ Меѓународни институции.

² Рејтинг на Република Македонија.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

А Кредитен ризик (продолжува)

Рејтинг	Златни депозити	Тековни сметки	Орочени депозити	Странски хартии од вредност	Специјални права на влечење	Побарувања од државата	Побарувања од банките	Побарувања од работењето и останати средства	Вкупно
AAA	-	5.291.082	583.501	29.100.409	-	-	-	-	34.974.992
AA+	-	1.205.739	-	38.735.151	-	-	-	-	39.940.890
AA	8.159.038	763.565	-	12.195.024	-	-	-	-	21.117.627
AA-	1.353.071	4.137	-	9.739.232	-	-	-	-	11.096.440
A+	676.119	17.027	1.216.742	8.708.733	-	-	-	-	10.618.621
A	4.733.232	10.843	6.712.677	5.840.714	-	-	-	-	17.297.466
A-	-	-	-	730.257	-	-	-	-	730.257
МИ ³	11.534	1.549	-	41.903	291.521	-	-	-	346.507
БББ+	-	4.529	-	22.308.330	-	-	-	-	22.312.859
БББ	-	988	-	-	-	-	-	-	988
БББ-	-	64.384	-	1.839.066	-	-	-	-	1.903.450
ББ ⁻⁴	-	-	-	-	-	6.055.595	-	-	6.055.595
Нерангирани	-	-	-	-	-	-	15.912	35.348	51.260
Вкупно	14.932.994	7.363.843	8.512.920	129.238.819	291.521	6.055.595	15.912	35.348	166.446.952

Финансиските средства коишто се коригирани поединечно за исправката на вредноста се прикажани во категориите „други побарувања од банки“ (белешка 24) и „побарувања од работењето“ (белешка 29).

Концентрација на ризиците на финансиските средства со изложеност на кредитен ризик

Табелата што следи ја прикажува кредитната изложеност на средствата на Народната банка по сметководствената вредност, класификувана според географски региони на 31 декември 2017 година. За потребите на оваа табела, Народната банка ја класификува изложеноста на региони според земјата од којашто доаѓаат договорните страни:

³ Меѓународни институции.

⁴ Рејтинг на Република Македонија.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****A Кредитен ризик (продолжува)****Концентрација на ризиците на финансиските средства со изложеност на кредитен ризик (продолжува)**

	Земји членки на ЕУ	Европски земји коишто не се членки на ЕУ	Република Македонија	Останати земји членки на ОЕЦД	Останати земји	Вкупно
Златни депозити	12.691.277	11.341	-	1.993.926	-	14.696.544
Тековни сметки	13.179.456	38.050	-	7.470.470	932.674	21.620.650
Орочени депозити	700.946	-	-	-	-	700.946
Странски хартии од вредност	76.633.593	2.201.435	-	11.984.374	15.368.020	106.187.422
Специјални права на влечење	-	-	-	253.633	-	253.633
Побарувања од државата	-	-	5.774.333	-	-	5.774.333
Побарувања од банките	-	-	15.912	-	-	15.912
Побарувања од работењето и останати средства	-	-	195.858	-	-	195.858
31 декември 2017	103.205.272	2.250.826	5.986.103	21.702.403	16.300.694	149.445.298
31 декември 2016	113.185.352	646.015	6.106.855	42.603.507	3.905.223	166.446.952

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)**Б Пазарен ризик**

Народната банка ги следи и управува и со валутниот и со каматниот ризик, како основни пазарни ризици. Основната цел на Народната банка при управувањето со пазарните ризици е објаснета во белешката бр. 1. Валутниот ризик претставува ризик од намалување на вредноста на финансиските инструменти во странска валута поради промена на интервалутните односи на валутите. Каматниот ризик претставува ризик од намалување на пазарната вредност на финансиските инструменти заради неповолни движења на каматните стапки. Управувањето со пазарниот ризик се врши со поставување квантитативни лимити за изложеноста на девизните средства коишто се прифатливи за Народната банка и тие се следат на дневна основа. Во 2016 година се вовеле буџет за ризик, во согласност со Политиката и правилата за управување и инвестирање на девизните резерви, со што се ограничи нивото на намалување на пазарната вредност на девизните резерви до нивото на утврдениот буџет за ризик.

За да го измери ефектот на пазарните ризици врз вредноста на девизните резерви, Народната банка го применува концептот на „вредност изложена на ризик“ - ВАР (Value at Risk или VAR). ВАР претставува статистичка методологија којашто ја проценува максималната промена на вредноста на девизните резерви поради промени на цените на финансиските инструменти и промена на девизниот курс и со одредено ниво на доверба за одреден временски период. Народната банка, при пресметката на ВАР, го користи нивото на доверба од 95% за временски период од една година⁵ и 99% за временски интервал од десет дена⁶. Флуктуациите на цените на инструментите и девизните курсеви се одредуваат според промените на цените во минатите периоди и девизните курсеви на инструментите и валутите што ги сочинуваат девизните резерви на крајот на месецот.

Во декември 2017 година, изложеноста на девизните резерви со кои управува Народната банка (вредност изложена на ризик со ниво на доверба од 99% за временски интервал од десет дена), во поглед на флуктуациите на цените на инструментите и девизните курсеви во однос на еврото изнесува 919.282 илјади МКД (14.969.645 евра), или 0,6% од девизните резерви. Притоа, ВАР од промената на девизниот курс за истиот период (на диверзифицирана основа, со вклучена промена на цената на златото) изнесува 824.566 илјади МКД (13.427.286 евра), а ВАР од промената на цените на инструментите во кои се инвестирани девизните резерви изнесува 94.716 илјади МКД (1.542.359 евра).

	31 декември 2017	31 декември 2016
Валутен ризик	824.566	2.191.731
Каматен ризик	94.716	149.792
Вкупно ВАР	919.282	2.341.523

⁵ За интерна процена на поставениот буџет за ризик.

⁶ Согласно со препораките од Базелската спогодба од 1999 година.

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

В Ризик од курсни разлики

Ризикот од курсни разлики претставува ризик од намалување на вредноста на финансиските средства и обврски како резултат на флукуациите на девизните курсеви на валутите и на монетарното злато.

Валутната структура на девизните резерви е условена од валутната структура на интервенциите за поддршка на курсот на денарот во однос на еврото, валутната структура на обврските на Народната банка и на државата кон странство, надворешнотрговската размена и од други ликвидносни потреби. Следствено, еврото е најзастапено во валутната структура на девизните резерви. Учеството на останатите валути е заради обезбедување соодветна профитабилност на долг рок, водејќи сметка за ограничувања за преземање валутен ризик утврдени со нивото на ревалоризациски резерви од курсни разлики. Имајќи го предвид „де факто“ фиксниот девизен курс на денарот во однос на еврото, изложеноста кон валутниот ризик на Народната банка во однос на еврото е минимална, за разлика од останатите валути, каде што изложеноста е присутна заради нивното флукуирање кон еврото, а со тоа и кон денарот.

Во табелите подолу се вклучени финансиските средства и обврски на Народната банка по нивната сегашна вредност со состојба на 31 декември 2017 година, односно 31 декември 2016 година, анализирани по валути.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****В Ризик од курсни разлики (продолжува)**

Состојба на 31.12.2017 година:

СРЕДСТВА	ЕУР	УСД	СПВ	Останато	МКД	Вкупно
Ефективни странски пари	188.562	14.566	-	13.477	-	216.605
Депозити во странска валута	14.784.833	7.477.217	-	59.546	-	22.321.596
Странски хартии од вредност	91.517.022	14.631.043	39.357	-	-	106.187.422
Злато	-	14.723.366	-	-	-	14.723.366
Специјални права на влечење	-	-	253.633	-	-	253.633
Побарувања од државата	-	-	4.804.671	-	969.662	5.774.333
Членство кај ММФ	-	-	10.890.647	-	-	10.890.647
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	15.912
Побарувања од работењето и останати средства	23.873	37	5.745	10.564	155.639	195.858
Вкупно средства	106.514.290	36.846.229	15.994.053	83.587	1.141.213	160.579.372
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	-	-	-	-	36.215.863	36.215.863
Депозити на банки	1.914.070	-	-	-	30.926.881	32.840.951
Задолжителни резерви	14.073.254	-	-	-	21.245	14.094.499
Благајнички записи на Народната банка	-	-	-	-	24.977.473	24.977.473
Депозити на државата	7.848.633	89.264	-	44.760	16.352.067	24.334.724
Ограничени депозити	1.801.392	73.834	-	-	-	1.875.226
Обврски кон ММФ	-	-	15.695.318	-	-	15.695.318
Останати депозити	-	-	-	-	604.389	604.389
Останати обврски	288.569	16.752	5.745	43.326	235.529	589.921
Вкупно обврски	25.925.918	179.850	15.701.063	88.086	109.333.447	151.228.364
Нето финансиска состојба	80.588.372	36.666.379	292.990	(4.499)	(108.192.234)	9.351.008

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****В Ризик од курсни разлики (продолжува)**

Состојба на 31.12.2016 година:

СРЕДСТВА	ЕУР	УСД	СПВ	Останато	МКД	Вкупно
Ефективни странски пари	315.700	35.904	-	10.342	-	361.946
Депозити во странска валута	7.333.518	8.522.404	-	20.841	-	15.876.763
Странски хартии од вредност	80.566.864	48.630.052	41.903	-	-	129.238.819
Злато	-	14.960.273	-	-	-	14.960.273
Специјални права на влечење	-	-	291.521	-	-	291.521
Побарувања од државата	-	-	5.115.374	-	940.221	6.055.595
Членство кај ММФ	-	-	10.801.936	-	-	10.801.936
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	15.912
Побарувања од работењето и останати средства	715	119	1.835	11.615	21.064	35.348
Вкупно средства	88.216.797	72.148.752	16.252.569	42.798	977.197	177.638.113
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	-	-	-	-	34.430.041	34.430.041
Депозити на банки	4.580.889	-	-	-	31.097.183	35.678.072
Задолжителни резерви	14.078.656	-	-	-	21.612	14.100.268
Благајнички записи на Народната банка	-	-	-	-	22.973.701	22.973.701
Депозити на државата	21.619.990	5.957	-	36.364	13.955.152	35.617.463
Ограничени депозити	479.811	82.487	-	22	-	562.320
Обврски кон ММФ	-	-	15.917.310	-	-	15.917.310
Останати депозити	-	-	-	-	1.152.547	1.152.547
Останати обврски	397.070	21.848	1.835	45.787	266.870	733.410
Вкупно обврски	41.156.416	110.292	15.919.145	82.173	103.897.106	161.165.132
Нето финансиска состојба	47.060.381	72.038.460	333.424	(39.375)	(102.919.909)	16.472.981

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Каматен ризик

Народната банка е изложена на каматниот ризик како резултат на неусогласеноста на каматната структура на финансиските средства и обврски.

Основната цел на Народната банка, постигнувањето и одржувањето на ценовната стабилност, ѝ дава дискрециско право при водењето на монетарната политика да ги определува каматните стапки на монетарните инструменти. Од друга страна, пак, Народната банка е изложена на каматен ризик при управувањето со девизните резерви, исклучиво поради влијанието на надворешните промени на финансиските пазари.

Позицијата на Народната банка во однос на чувствителноста на промените на каматните стапки, заснована врз моментот на повторно утврдување на каматната стапка на 31 декември 2017 година, односно 31 декември 2016 е прикажана во табелите подолу. Табелите ги вклучуваат финансиските инструменти на Народната банка по нивната сегашна вредност, категоризирани според пораниот датум од датумот на преоцена или датумот на достасување.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Каматен ризик (продолжува)

Состојба на 31.12.2017 година:

СРЕДСТВА	Каматоносни ставки						Некаматоносни ставки	Вкупно
	До 1 месец или варијабилни стапки	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години			
Ефективни странски пари	-	-	-	-	-	-	216.605	216.605
Депозити во странска валута	22.318.360	-	-	-	-	-	3.236	22.321.596
Странски хартии од вредност	256.390	1.744.548	60.531.773	8.062.310	19.207.993	16.384.408	16.384.408	106.187.422
Злато	6.027.288	7.308.604	-	-	-	-	1.387.474	14.723.366
Специјални права на влечење	253.633	-	-	-	-	-	-	253.633
Побарувања од државата	-	-	-	969.662	-	-	4.804.671	5.774.333
Членство кај ММФ	-	-	-	-	-	-	10.890.647	10.890.647
Побарувања од банките	-	-	-	15.912	-	-	-	15.912
Побарувања од работењето и останати средства	-	-	-	-	-	-	195.858	195.858
Вкупно средства	28.855.671	9.053.152	60.531.773	9.047.884	19.207.993	33.882.899	33.882.899	160.579.372
ОБВРСКИ								
Готови пари во оптек	-	-	-	-	-	-	36.215.863	36.215.863
Депозити на банки	10.872.000	-	-	-	-	-	21.968.951	32.840.951
Задолжителни резерви	-	-	-	-	-	-	14.094.499	14.094.499
Благајнички записи на Народната банка	24.936.975	-	-	-	-	-	40.498	24.977.473
Депозити на државата	6.000.000	-	-	-	-	-	18.334.724	24.334.724
Ограничени депозити	-	-	-	-	-	-	1.875.226	1.875.226
Обврски кон ММФ	-	-	-	-	-	-	15.695.318	15.695.318
Останати депозити	-	-	-	-	-	-	604.389	604.389
Останати обврски	-	-	-	-	-	-	589.921	589.921
Вкупно обврски	41.808.975	-	-	-	-	-	109.419.389	151.228.364
Вкупно каматен ризик	(12.953.304)	9.053.152	60.531.773	9.047.884	19.207.993	(75.536.490)	(75.536.490)	9.351.008

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Каматен ризик (продолжува)

Состојба на 31.12.2016 година:

СРЕДСТВА	Каматоносни ставки						Некаматоносни ставки	Вкупно
	До 1 месец или варијабилни стапки	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години			
Ефективни странски пари	-	-	-	-	-	-	361.946	361.946
Депозити во странска валута	14.645.205	-	1.229.624	-	-	-	1.934	15.876.763
Странски хартии од вредност	3.060.254	3.134.479	87.319.939	15.976.036	18.682.233	1.065.878		129.238.819
Злато	2.031.345	3.376.659	8.142.938	-	-	-	1.409.331	14.960.273
Специјални права на влечење	291.521	-	-	-	-	-	-	291.521
Побарувања од државата	-	-	-	940.221	-	-	5.115.374	6.055.595
Членство кај ММФ	-	-	-	-	-	-	10.801.936	10.801.936
Побарувања од банките	-	-	-	15.912	-	-	-	15.912
Побарувања од работењето и останати средства	-	-	-	-	-	-	35.348	35.348
Вкупно средства	20.028.325	6.511.138	96.692.501	16.932.169	18.682.233	18.791.747		177.638.113
ОБВРСКИ								
Готови пари во оптек	-	-	-	-	-	-	34.430.041	34.430.041
Депозити на банки	13.305.000	-	4.580.350	-	-	-	17.792.722	35.678.072
Задолжителни резерви	-	-	-	-	-	-	14.100.268	14.100.268
Благајнички записи на Народната банка	22.933.116	-	-	-	-	-	40.585	22.973.701
Депозити на државата	32.616.994	-	-	-	-	-	3.000.469	35.617.463
Ограничени депозити	-	-	-	-	-	-	562.320	562.320
Обврски кон ММФ	-	-	-	-	-	-	15.917.310	15.917.310
Останати депозити	1.112.950	-	-	-	-	-	39.597	1.152.547
Останати обврски	-	-	-	-	-	-	733.410	733.410
Вкупно обврски	69.968.060	-	4.580.350	-	-	-	86.616.722	161.165.132
Вкупно каматен ризик	(49.939.735)	6.511.138	92.112.151	16.932.169	18.682.233	(67.824.975)		16.472.981

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Д Ризик на ликвидност

Ризикот на ликвидност е ризик од недостаток на ликвидни средства за непречено одвивање на функциите на Народната банка. Основната цел на Народната банка при управувањето со ризикот на ликвидност е објаснета во белешката 1.

Одржување на ликвидноста се обезбедува со пласирање на девизните средства на тековни сметки во странство, во краткорочни депозити и во должнички хартии од вредност за коишто постои длабок и ликвиден секундарен пазар. Народната банка управува со ризикот на ликвидност со определување и одржување на ликвидни средства на нивоа соодветни за спроведување на монетарната и девизната политика, вршење на навремени и редовни исплати на надворешен долг и тековни и/или капитални расходи со девизна компонента за сметка на државата, како и задоволување на трансакциски потреби при управувањето со девизните резерви. Притоа, согласно со новите Политика и Правила за управување и инвестирање на девизните резерви од декември 2015 година, усогласени со најдобрите глобални практики, во 2016 година се примени нов пристап при управување со ликвидносниот ризик и се дефинираше ново, оперативно портфолио, за поактивно управување со ликвидноста. Оперативното портфолио обезбедува ликвидни средства за реализирање на готовинските текови во период од еден месец, а нивото на ликвидносното портфолио се определува динамички, во износ на минималното ниво на оперативното портфолио за следните 12 месеци. Вредноста на оперативното и ликвидносното портфолио се предвидува најмалку еднаш годишно, а периодично се преиспитува врз основа на проекцијата на ликвидносните потреби, очекуваните девизни потреби на земјата на среден рок и процената на ранливоста на билансот на плаќање. Максималниот рок на достасување на депозитите во оперативното портфолио е две недели, додека за должничките хартии од вредност максималниот преостанат рок до достасување е до еден месец. Приспособеното времетраење на ликвидносното портфолио е пониско во однос на инвестициското портфолио и се определува во зависност од пазарните услови и прифатливото ниво на каматен ризик. Достапноста на девизната ликвидност не е ограничена на оперативното и ликвидносното портфолио, во услови кога и инвестирањето во должнички хартии од вредност во рамки на инвестициското портфолио обезбедува доволна ликвидност преку можност за нивна брза конверзија во парични девизни средства. Во врска со обврските во домашна валута, Народната банка не е изложена на овој ризик заради нејзиниот карактер на централна банка.

Табелата подолу ги претставува паричните одливи на Народната банка на недериватните финансиски обврски и средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност според преостанатата договорна достасаност на датумот на Извештајот за финансиската состојба. Износите коишто се прикажани во табелата подолу се договорните недисконтирани парични текови за финансиските обврски и очекуваните датуми на достасување за финансиските средства.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Д Ризик на ликвидност (продолжува)

31 декември 2017	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	36.215.863	-	-	-	-	36.215.863
Депозити на банки	17.992.067	-	14.848.884	-	-	32.840.951
Задолжителни резерви	-	-	14.094.499	-	-	14.094.499
Благајнички записи на Народната банка	24.977.473	-	-	-	-	24.977.473
Депозити на државата	24.334.724	-	-	-	-	24.334.724
Ограничени депозити	1.706.713	6.116	162.397	-	-	1.875.226
Обврски кон ММФ	15.695.318	-	-	-	-	15.695.318
Останати депозити	604.389	-	-	-	-	604.389
Останати обврски	545.586	12.921	31.414	-	-	589.921
Вкупно обврски (датуми на договорно достасување)	122.072.133	19.037	29.137.194	-	-	151.228.364
Средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност (датуми на очекувано достасување)						
	122.308.234	1.753.952	8.027.065	8.100.213	20.389.908	160.579.372

31 декември 2016	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	34.430.041	-	-	-	-	34.430.041
Депозити на банки	14.561.355	1.229.691	19.887.026	-	-	35.678.072
Задолжителни резерви	-	-	14.100.268	-	-	14.100.268
Благајнички записи на Народната банка	22.973.701	-	-	-	-	22.973.701
Депозити на државата	35.617.463	-	-	-	-	35.617.463
Ограничени депозити	140.078	295.739	126.503	-	-	562.320
Обврски кон ММФ	15.917.310	-	-	-	-	15.917.310
Останати депозити	1.152.547	-	-	-	-	1.152.547
Останати обврски	642.679	63.900	26.831	-	-	733.410
Вкупно обврски (датуми на договорно достасување)	125.435.174	1.589.330	34.140.628	-	-	161.165.132
Средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност (датуми на очекувано достасување)						
	124.713.252	14.580.603	2.473.845	16.988.223	18.882.190	177.638.113

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски**

Објективната вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска намирена под нормални комерцијални услови помеѓу заинтересираните страни на датумот на известување.

Разликите помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски коишто не се евидентирани според објективната вредност групирани според класи на финансиски инструменти се прикажани подолу:

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2017	2016	2017	2016
Финансиски средства				
<i><u>Кредити и побарувања</u></i>				
Ефективни странски пари	216.605	361.946	216.605	361.946
Депозити во странска валута	22.321.596	15.876.763	22.321.596	15.876.763
Специјални права на влечење	253.633	291.521	253.633	291.521
Побарувања од државата за односите со ММФ	4.804.671	5.115.374	4.804.671	5.115.374
Членство кај ММФ	10.890.647	10.801.936	10.890.647	10.801.936
Побарувања од банките	15.912	15.912	15.912	15.912
Побарувања од работењето и останати средства	195.858	35.348	195.858	35.348
	38.698.922	32.498.800	38.698.922	32.498.800
<i><u>Хартии од вредност што се чуваат до достасување</u></i>				
Странски должнички хартии од вредност	37.503.693	41.118.725	37.087.999	40.720.576
Хартии од вредност на државата	969.662	940.221	969.662	940.221
	38.473.355	42.058.946	38.057.661	41.660.797
<i><u>Хартии од вредност расположливи за продажба</u></i>				
Странски сопственички хартии од вредност	39.357	41.903	39.357	41.903
	39.357	41.903	39.357	41.903

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Ѓ Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2017	2016	2017	2016
Финансиски обврски				
<i>Вреднувани по амортизирана набавна вредност</i>				
Готови пари во оптек	36.215.863	34.430.041	36.215.863	34.430.041
Депозити на банки	32.840.951	35.678.072	32.840.951	35.678.072
Задолжителна резерва на банките и штедилниците	14.094.499	14.100.268	14.094.499	14.100.268
Благајнички записи на Народната банка	24.977.473	22.973.701	24.977.473	22.973.701
Денарски депозити на државата	16.352.067	13.955.152	16.352.067	13.955.152
Девизни депозити на државата	7.982.657	21.662.311	7.982.657	21.662.311
Обврски кон ММФ	15.695.318	15.917.310	15.695.318	15.917.310
Останати и ограничени депозити	2.479.615	1.714.867	2.479.615	1.714.867
Останати обврски	589.921	733.410	589.921	733.410
	151.228.364	161.165.132	151.228.364	161.165.132

Финансиски средства

Објективната вредност на ефективните странски пари, депозитите во странска валута, специјалните права на влечење, членството кај ММФ и на побарувањата коишто се вреднуваат според методот на амортизирана набавна вредност е приближна на сметководствената вредност поради нивниот краткорочен карактер.

Објективната вредност на странските хартии од вредност коишто се чуваат до достасување се одредува врз основа на нивната котирана пазарна цена на датумот на Извештајот за финансиската состојба.

Како што е објаснето во белешката 16, хартиите од вредност расположливи за продажба се однесуваат на акциите во Банката за меѓународни порамнувања (БИС) со вредност од 39.357 илјади МКД (2016 година: 41.903 илјади МКД), за кои објективната вредност не може разумно да се утврди и затоа овие хартии од вредност се водат по набавната вредност. Имајќи ја предвид специфичната улога на БИС, објективната вредност на овие акции е приближна на нивната сметководствена вредност.

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Ѓ Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Државните хартии од вредност вклучуваат обврзници издадени од Владата на Република Македонија за посебни цели - за надоместување на побарувањата на Народната банка за дадени селективни кредити. Овие обврзници не котираат на берзата и нема други инструменти со слични карактеристики. Раководството на Народната банка оценува дека објективната вредност е приближна на сметководствената вредност поради тоа што нема други слични инструменти со слични карактеристики.

Кредитите дадени на банките се вреднуваат според методот на амортизирана набавна вредност, нето од исправката на вредноста. Овие кредити се одобрени со иста каматна стапка и нема други слични кредити со слични карактеристики. Поради тоа, објективната вредност е приближна на нивната сметководствена вредност.

Финансиски обврски

Објективната вредност на парите во оптек соодветствува на нивната номинална вредност.

Објективната вредност на депозитите коишто се вреднуваат според методот на амортизирана набавна вредност соодветствува на сметководствената вредност, поради фактот што не постојат инструменти со слични карактеристики.

Објективната вредност на благајничките записи издадени од Народната банка соодветствува на нивната сметководствена вредност, поради нивниот краткорочен карактер.

Поради специфичната улога, објективната вредност на обврските врз основа на членство кај ММФ и алокација на специјалните права на влечење, не се разликува од нивната сметководствена вредност.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Ѓ Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Хиерархија на објективната вредност

Објективната вредност се определува врз основа на следнава хиерархија:

а) Ниво 1 - Котирана пазарна цена

Финансиски инструменти со котирани пазарни цени за идентични инструменти на активен пазар.

б) Ниво 2 - Техники за вреднување со користење влезни информации (инпути) коишто можат да се следат

Финансиски инструменти со котирани цени за слични инструменти на активен пазар или котирани цени за идентични или слични инструменти за кои не постои активен пазар и финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде што можат да се следат сите значајни влезни информации (инпути).

в) Ниво 3 - Техники за вреднување со значајни влезни информации (инпути) коишто не можат да се следат

Финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде што не можат да се следат една или повеќе значајни влезни информации (инпути).

Средства и обврски мерени по објективната вредност преку билансот на успех

31 декември 2017	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Должнички хартии од вредност	68.644.372	-	-	68.644.372
Злато	14.723.366	-	-	14.723.366
Вкупно финансиски средства	83.367.738	-	-	83.367.738

31 декември 2016	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Должнички хартии од вредност	88.078.191	-	-	88.078.191
Злато	14.960.273	-	-	14.960.273
Вкупно финансиски средства	103.038.464	-	-	103.038.464

4. Значајни сметководствени процени и расудувања при примената на сметководствените политики

Најзначајни области за кои се потребни расудувања, процени и претпоставки се:

Објективна вредност на финансиски инструменти

Народната банка користи интерни техники на вреднување за утврдување на објективната вредност на оние финансиски инструменти кои не котираат на активните пазари. Овие техники вклучуваат процени и претпоставки коишто пазарните учесници би ги користеле за утврдување на вредноста на инструментот. Народната банка врши процена на вредноста врз основа на разновидни расположиви фактори, вклучувајќи ги реалните или проценетите пазарни цени и стапки, како што се временска вредност и нестабилноста, пазарните услови и ликвидноста. Проценетите вредности може да се разликуваат од вредноста којашто би била постигната во трансакција на датумот на мерење.

Народната банка ги применува моделите конзистентно од еден период до друг, обезбедувајќи споредливост и континуитет на вреднувањата со текот на времето, но процената на објективната вредност по природа вклучува значителен степен на расудување. Во Република Македонија не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купување и продажба на побарувања и други финансиски средства или обврски за кои во моментот објавени пазарни цени не се достапни. Народната банка ја проценува севкупната изложеност на ризик и во случаи кога проценува дека вредноста во книгите нема да се реализира, признава резервација. Според мислењето на Народната банка, сметководствените вредности на датумот на известување, за средствата кои не котираат на активен пазар ја претставуваат најточната и најкорисната вредност за известувањето, имајќи ги предвид сегашните пазарни услови, (белешка 3Г).

Корисен век на материјални и нематеријални средства

Раководството на Народната банка го утврдува проценетиот корисен век и поврзаните трошоци за депрецијација и амортизација на материјалните и нематеријалните средства. Соодветноста на проценетиот корисен век се ревидира еднаш годишно или кога постојат индикации за значителни промени во основните претпоставки, како што се очекуваниот технолошки развој и промените во економските и индустриските фактори, (белешка 2К и 2Л).

Актуарски претпоставки во однос на планот со дефинирани користи

Евентуалните трошоци за банката зависат од остварувањето на идното искуство и особено од промената во дисконтната стапка и зголемување на плаќањата. Други фактори, коишто можат да ја променат вкупната обврска се бројот на вработени, предвремено заминување пред остварување на правото на пензија и бројот на нови вработени, (белешка 2У и 40).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017
(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

5. Нето-расходи за камати

Приходи од камати

	Држава	Домашни банки и други финансиски институции	Странски субјекти	Вкупно	Вкупно
				2017	2016
Депозити	-	-	84.249	84.249	45.611
Хартии од вредност чувани до достасување	29.441	-	176.780	206.221	163.500
Златни депозити	-	-	22.814	22.814	40.892
Обратни репо-транзакции во девизи	-	-	8.672	8.672	8.538
Обратни репо-транзакции во денари	-	-	-	-	2.309
Останати камати	41	2.165	-	2.206	396
Вкупно 2017	29.482	2.165	292.515	324.162	261.246
Вкупно 2016	28.704	2.548	229.994	261.246	

Расходи за камати

	Држава	Домашни банки и други финансиски институции	Странски субјекти	Вкупно	Вкупно
				2017	2016
Депозити	15.208	44.924	-	60.132	300.519
Благајнички записи на Народната банка	-	887.849	-	887.849	854.123
Класични репо- транзакции	-	-	-	-	1.297
Вкупно 2017	15.208	932.773	-	947.981	1.155.939
Вкупно 2016	263.471	891.171	1.297	1.155.939	

Ефекти од негативна камата

	Држава	Домашни банки и други финансиски институции	Странски субјекти	Вкупно	Вкупно
				2017	2016
Депозити во девизи	-	-	(22.604)	(22.604)	(22.092)
Класични репо- транзакции во девизи	-	-	60.873	60.873	16.808
Обратни репо- транзакции во девизи	-	-	(52.177)	(52.177)	(14.407)
Вкупно 2017	-	-	(13.908)	(13.908)	(19.691)
Вкупно 2016	-	-	(19.691)	(19.691)	

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

6. Нето-приходи од провизии

Приходи од провизии

	2017	2016
Провизии од снабдување на банките со готовина	73.838	73.771
Провизии од домашните банки за долговен промет на сметка	129.340	114.727
Провизии врз основа на порамнување на плаќањата (МИПС)	40.063	38.567
Провизии од девизно работење	25.267	22.503
Останати провизии	23.852	19.332
Вкупно	292.360	268.900

Висината на провизиите што Народната банка ги наплатува се регулирани со Одлуката за единствената тарифа за надоместоци за услуги што ги врши Народната банка, што ја донесува Советот на Народната банка, како и со поединечни договори склучени со одредени државни органи.

Приходите врз основа на провизии од снабдување на банките со готови пари, порамнување на плаќањата преку МИПС⁷ и од водење долговен промет на сметка се однесуваат на услугите коишто Народната банка ги врши за домашните банки и за другите иматели на сметки во МИПС.

Провизиите од девизно работење се однесуваат на приходите остварени од продажба на девизи на државни органи, како и од вршење работи за државата во платниот промет со странство.

Расходи за провизии

	2017	2016
Провизии на странски банки	26.195	22.831
Провизии за депозитари на хартии од вредност	7.205	8.662
Провизии врз основа на фјучерс-договори	1.646	78
Останати провизии	389	331
Вкупно	35.435	31.902

Провизиите платени на странски банки се однесуваат на услугите за одржување на сметките на Народната банка, извршените трансакции со депозитите на Народната банка и други трансакции во девизи и тие зависат од тарифите на странските банки и видот на услугите. Најголем дел од расходите од провизии се однесуваат на трошоците за услуги од РАМП-програмата за управување со девизните средства и трошоците за работи со хартиите од вредност коишто Народната банка им ги плаќа на депозитарите и странските банки.

⁷ МИПС - Македонски меѓубанкарски платен систем, сопственост на Народната банка

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

7. Нето нереализирани курсни и ценовни промени

	2017	2016
Нереализирани позитивни курсни разлики	3.423.538	6.535.974
Нереализирани негативни курсни разлики	(9.794.831)	(5.858.416)
Нереализирани позитивни курсни и ценовни промени од злато	11.565.794	17.088.769
Нереализирани негативни курсни и ценовни промени од злато	(11.896.092)	(15.473.271)
Вкупно	(6.701.591)	2.293.056

8. Нето-приходи од хартии од вредност за тргување и дериватни финансиски инструменти

	2017	2016
Реализирани добивки од хартии од вредност за тргување	63.394	151.078
Реализирани загуби од хартии од вредност за тргување	(234.578)	(471.793)
Нереализирани позитивни ценовни промени од хартии од вредност за тргување	7.047	65.113
Нереализирани негативни ценовни промени од хартии од вредност за тргување	(951.376)	(1.037.718)
Приходи од камати од хартии од вредност за тргување	1.241.821	1.728.938
Вкупно нето приходи од хартии од вредност за тргување	126.308	435.618
Реализирани добивки од дериватни финансиски инструменти – фјучерс-договори	65.191	1.256
Реализирани загуби од дериватни финансиски инструменти – фјучерс-договори	(4.926)	(650)
Нереализирани позитивни ценовни промени од дериватни финансиски инструменти – фјучерс-договори	5.204	2.137
Нереализирани негативни ценовни промени од дериватни финансиски инструменти – фјучерс-договори	(7.213)	-
Вкупно нето-приходи од дериватни финансиски инструменти - фјучерс-договори	58.256	2.743
Вкупно нето-приходи од хартии од вредност за тргување и дериватни финансиски инструменти	184.564	438.361

Во нето-приходите од хартии од вредност за тргување и дериватни финансиски инструменти за 2017 година се вклучени и нето-приходите остварени како резултат од спроведувањето на РАМП-програмата⁸ со Светската банка во износ од 41.981 илјада МКД (2016: 78.072 илјади МКД).

⁸ Советодавна програма за управување со девизните резерви (Reserve Advisory Management Program).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017
(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

9. Приходи од дивиденди

	2017	2016
Приходи од дивиденди од вложувања во БИС	9.761	7.185
Вкупно	9.761	7.185

10. Останати оперативни приходи

	2017	2016
Реализирани позитивни курсни и ценовни разлики, нето	412.096	477.568
Приходи од претопување на златни предмети во монетарно злато	-	46.079
Приходи од надоместок (ројалти) за ковани пари за колекционерски цели	3.411	4.749
Приходи од продажба на ковани пари за колекционерски цели	1.631	1.432
Останати приходи	18.919	19.839
Вкупно	436.057	549.667

Реализираните позитивни курсни и ценовни разлики, нето, се врз основа на купопродажба на девизи со домашните банки, купопродажба на злато и девизи со странски банки, како и од разликата помеѓу средниот и продажниот курс при продажба на девизи на државните органи за извршување девизни плаќања кон странство. Приходите од претопување златни предмети во монетарно злато во текот на 2016 година се остварени како резултат на извршено претопување на одземено злато коешто ѝ е отстапено на Народната банка заради претопување во монетарно злато, врз основа на Законот за изменување и дополнување на Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка.⁹

11. Расходи за вработените

	2017	2016
Плати и персонален данок	294.943	285.756
Придонеси за пензиско осигурување	73.029	70.763
Задолжителни придонеси	36.515	35.381
Останати трошоци	16.314	8.170
Вкупно	420.801	400.070

Трошоците за плати за клучното раководство на Народната банка за 2017 година изнесуваат 13.506 илјади МКД (2016 година: 13.453 илјади МКД) и се вклучени во расходите за вработените и се однесува на краткорочни користи на вработените.

⁹ „Службен весник на Република Македонија“ бр. 97/2015 година

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

12. Останати расходи

	2017	2016
Трошоци поврзани со изработка на банкноти и монети	105.554	77.547
Услуги	63.411	65.176
Материјални трошоци	25.407	25.536
Други административни трошоци	27.622	19.482
Трошоци за ковани пари за колекционерски цели	3.415	3.570
Останати расходи	1.806	1.397
Вкупно	227.215	192.708

Трошоците поврзани со изработката на банкноти и монети се однесуваат главно на увезените банкноти и монети, како и на набавените материјали за ковање монети (рондели). Печатењето банкноти и ковањето монети го вршат домашни или надворешни производители, додека ковањето монети од набавените рондели го врши Народната банка. Народната банка применува политика на разграничување на трошоците поврзани со изработката на банкноти и монети во зависност од нивната трајност и тоа во период од две до три години.

13. Посебна резерва и исправка на вредноста

	Белешка	2017	2016
(Ослободена)/ Издвоена исправка на вредноста за останати побарувања	29	(917)	69
(Ослободени)/Издвоени исправки за приходи од камата	29	(5)	5
Издвоена исправка на вредноста - загуба поради оштетување на нетековните средства коишто се чуваат за продажба	25	29.052	5.385
Издвоена исправка на вредноста - загуба поради оштетување на инвестициите во тек	26	-	12.975
Вкупно		28.130	18.434

14. Ефективни странски пари

Ефективните странски пари вклучуваат готовина и чекови во странска валута коишто се чуваат во трезорот на Народната банка. Ефективните странски пари се вклучени во паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови (белешка 43).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

15. Депозити во странска валута

	2017	2016
Девизни депозити по видување	21.606.440	7.344.061
Девизни средства кај Светската банка - РАМП	14.210	19.782
Орочени девизни депозити	-	7.283.210
Орочени девизни депозити кај Светската банка - РАМП	700.946	-
Вклучено во парите и паричните еквиваленти (белешка 43)	22.321.596	14.647.053
Орочени девизни депозити над 90 дена	-	1.229.710
Вкупно	22.321.596	15.876.763

Депозитите носат камата по каматни стапки на годишно ниво, коишто зависат од валутата на депозитот и за соодветните вложувања изнесуваат:

Вид на каматната стапка	31 декември 2017	31 декември 2016
- депозити преку ноќ во САД-долари	0,92%	0,37%
- депозити преку ноќ во САД-долари - РАМП	0,98%	0,44%
- евро-депозити преку ноќ	-0,4%	-0,38%
- орочени депозити во САД-долари	1,05%	0,40%
- орочени евро-депозити	-	0,01%
- орочени евро депозити - РАМП	-0,42%	-

Депозити во странска валута според видот на субјектот

	2017	2016
Централни банки	20.452.076	7.310.193
Странски деловни банки	1.862.010	8.565.021
Меѓународни финансиски институции	7.510	1.549
Вкупно	22.321.596	15.876.763

Депозити во странска валута според географската локација

	2017	2016
Европа	13.918.456	12.080.958
Америка	7.462.110	3.790.918
Азија	937.222	3.463
Австралија	3.808	1.424
Вкупно	22.321.596	15.876.763

16. Странски хартии од вредност

Народната банка има вложувања во странски должнички хартии од вредност и странски сопственички хартии од вредност. Вложувањата во странски должнички хартии од вредност се класификувани како хартии од вредност за тргување и хартии од вредност коишто се чуваат до достасување.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

16. Странски хартии од вредност (продолжува)

	2017	2016
Хартии од вредност за тргување	68.644.372	88.078.191
Странски должнички хартии од вредност	60.462.742	78.243.741
Странски должнички хартии од вредност - РАМП	8.181.630	9.834.450
Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување	37.503.693	41.118.725
Странски должнички хартии од вредност коишто се чуваат до достасување	37.503.693	41.118.725
Хартии од вредност расположливи за продажба	39.357	41.903
Сопственички некотирани странски хартии од вредност	39.357	41.903
Вкупно	106.187.422	129.238.819
Тековни	78.877.762	94.538.647
Нетековни	27.309.660	34.700.172

Портфолиото на хартиите од вредност за тргување го сочинуваат висококвалитетни должнички хартии од вредност. Вложувањата во хартии од вредност за тргување се усогласуваат со објективната вредност и носат фиксни и варијабилни купонски камати со стапка помеѓу 0% и 6% годишно (2016 година: помеѓу 0,25% и 5,625% годишно). Странските хартии од вредност за тргување вклучуваат пресметана камата во износ од 615.292 илјади МКД (2016 година: 715.521 илјади МКД).

Вложувањата во хартии од вредност за тргување кои се дел од РАМП-програмата, носат фиксни и варијабилни купонски камати со стапка помеѓу 0% и 5% годишно (2016 година: помеѓу 0,074% до 5,125% годишно). Странските хартии од вредност за тргување, дел од РАМП-програмата, вклучуваат пресметана камата во износ од 28.194 илјади МКД (2016 година: 35.476 илјади МКД).

Хартиите од вредност за кои е изразена намера дека се чуваат до достасување носат фиксни приходи со каматна стапка помеѓу 0,2% и 4,85% годишно (2016 година: со каматна стапка помеѓу 0,25% и 4,875% годишно). Странските хартии од вредност коишто се чуваат до достасување вклучуваат пресметана камата во износ од 228.659 илјади МКД (2016 година: 272.978 илјади МКД).

Сопственичките хартии од вредност се состојат од обични акции од Банката за меѓународни порамнувања (во понатамошниот текст БИС), чијашто номинална вредност изнесува 5.000 СПВ по акција (платливи 25% од нивната номинална вредност). Аксиите од БИС претставуваат сопственички инструменти коишто не котираат на пазарот и чијашто објективна вредност не може да биде реално утврдена и поради тоа се прикажуваат по набавната вредност.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

17. Дериватни инструменти

Во септември 2016 година Народната банка, преку РАМП-програмата на Светската банка, и од октомври 2017 година во сопственото портфолио, започна со примена на дериватни финансиски инструменти - фјучерс на каматна стапка и фјучерс на обврзница. Добивките и загубите од промената на објективната вредност на трансакциите со фјучерси се признати во билансот на успех (белешка 8).

18. Злато

	2017	2016
Златни депозити по видување	1.358.516	1.373.655
Орочени златни депозити	13.338.028	13.559.339
Злато во трезорот на Народната банка	26.822	27.279
Вкупно	14.723.366	14.960.273
Тековни	14.723.366	14.960.273

Вкупните златни резерви на Народната банка, заклучно со 31 декември 2017 година, изнесуваат 221.457,1047 унци (2016 година: 221.163,8045 унци) со објективна вредност од 1.296,50 САД-долари (66.474МКД) за унца (2016 година: 1.159,10 САД-долари или 67.605 МКД за унца).

Каматните стапки на орочените златни депозити во 2017 се движеа во интервал од 0,01% до 0,40%, годишно за златните депозити засновани врз цената на златото во САД-долари (2016 година: со каматна стапка помеѓу 0,02% и 0,71% на годишно ниво). На 31 декември 2017 година орочените златни депозити ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 2.136 илјади МКД (2016 година: 8.398 илјади МКД).

19. Специјални права на влечење

Народната банка има тековна сметка кај ММФ деноминирана во специјални права на влечење (СПВ), којашто се употребува за обработка и порамнување на сите трансакции со ММФ. Оваа тековна сметка носи камата во висина на таканаречената базична стапка на ММФ. Во текот на 2017 година, базичната стапка се движеше помеѓу 0,244% и 0,747%, годишно (2016 година: помеѓу 0,05% и 0,273%, годишно). Специјалните права на влечење се вклучени во паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови (белешка 43).

20. Побарувања од државата за односите со ММФ

	2017	2016
Побарување поврзано со општата и специјалната нето кумулативна алокација	4.191.157	4.462.186
Побарување поврзано со обврската врз основа на алокацијата на СПВ	613.514	653.188
Вкупно	4.804.671	5.115.374
Тековни	4.804.671	5.115.374

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

20. Побарувања од државата за односите со ММФ (продолжува)

Побарувањето поврзано со општата и специјалната нето кумулативна алокација, се однесува на средствата, коишто согласно со Законот за регулирање на обврските на Република Македонија кон ММФ врз основа на користење средства од општата и специјалната нето кумулативна алокација на СПВ, се одобрени со резолуција на Одборот на гувернери на ММФ (белешка 38а) и ѝ се дадени на користење на Република Македонија.

Побарувањето поврзано со обврската врз основа на алокацијата на СПВ се однесува на алокацијата на СПВ кај ММФ којашто произлегува од кореспондентната обврска за македонскиот дел на обврската кон ММФ за СПВ, во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во ММФ (белешка 38а).

21. Хартии од вредност на државата

	2017	2016
Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување		
Обврзница за селективни кредити	969.662	940.221
Вкупно	969.662	940.221
Нетековни	969.662	940.221

Обврзницата за селективни кредити којашто се чува до достасување претставува хартија од вредност издадена во име и за сметка на Република Македонија, врз основа на одредбите на Законот за реконструкција и санација на дел од банките во Република Македонија од 1995 година.

Обврзницата за селективните кредити достасува за плаќање во април 2020 година. Номиналната вредност на обврзницата е 1.039.318 илјади МКД и обврзницата не носи камата. Оваа обврзница е вреднувана по објективната вредност на средствата со кои е стекната таа и се амортизира до датумот на достасување на обврзницата.

22. Членство кај ММФ

Во согласност со Статутот на ММФ, којшто е ратификуван од Собранието на Република Македонија, како и во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во Меѓународниот монетарен фонд, Народната банка делува како фискален агент на Република Македонија и истовремено настапува како депозитар на ММФ во Република Македонија. Во тоа својство, Народната банка води евиденција на квотата на Република Македонија за членството во ММФ, како и на сметката бр. 1 и сметката бр. 2.

На крајот на 2017 година, квотата на Република Македонија за членство во ММФ изнесува 10.863.264 илјади МКД, сметката бр. 1 изнесува 27.226 илјади МКД и сметката бр. 2 изнесува 157 илјади МКД (2016 година: 10.774.776 илјади МКД, 27.004 илјади МКД и 156 илјади МКД, соодветно, за трите позиции). Промените се резултат на извршеното вреднување на овие позиции со курс на СПВ од 30 април 2017 и 2016 година според финансиската година на ММФ (белешка 38б).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

23. Кредити дадени на банките

	2017	2016
Долгорочни кредити од конверзијата на селективните кредити во 1996 година	15.912	15.912
Вкупно	15.912	15.912
Нетековни	15.912	15.912

Побарувањата врз основа на долгорочни кредити се настанати со реструктурирање на таканаречените селективни кредити на Народната банка коишто се користеле за рефинансирање главно на земјоделските кредити на банките во поранешна Југославија¹⁰. Кредитите конвертирани во 1996 година достасуваат на 31 март 2020 година и носат годишна камата од 1,5%, којашто достасува за плаќање полугодишно.

24. Други побарувања

	2017	2016
Побарување од банка во стечај	755.220	755.220
Достасани аукциски депозити	8.268	8.268
Вкупно	763.488	763.488
Исправка на вредноста	(763.488)	(763.488)
Вкупно	-	-

Во јануари 2004 година, Народната банка исплати 1.018.258 илјади МКД кон странски банки врз основа на гаранции за позајмувања на една македонска банка од странски банки, дадени врз основа на Одлуката за критериумите и условите за употреба на дел од девизните резерви врз основа на гаранции за позајмувања на македонски банки од странски банки, којашто престана да важи од март 2003 година. Народната банка создаде побарување од домашната банка. Врз банката беше покрената стечајна постапка во текот на март 2004 година. Народната банка имаше побарувања врз основа на дадени гаранции од банката во стечај на износ од 1.034.569 илјади МКД. Народната банка целосно изврши исправка на вредноста на побарувањата од банката во стечај. Во периодот од 2010 до 2015 година, Народната банка наплати дел од побарувањата во износ од 217.004 илјади МКД, од стечајната маса на еден должник на домашната банка во стечај. Исто така, Народната банка презеде средства врз основа на ненаплатени побарувања (дел од градежни објекти и дел од опрема) во износ од 62.345 илјади МКД (белешка 30).

Достасаните ненаплатени побарувања од банките се однесуваат на аукциските депозити на една банка коишто не беа вратени на време. Во 1999 година започна стечајна постапка против оваа банка, којашто сè уште е во тек. Народната банка во целост ги резервира побарувањата од банката во стечај.

¹⁰ Поранешна Југославија – Социјалистичка Федеративна Република Југославија

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

24. Други побарувања (продолжува)

Во февруари 2013 година, Народната банка наплати дел од побарувањето во износ од 1.000 илјади МКД од банката во стечај.

25. Нетековни средства коишто се чуваат за продажба и група за отуѓување

	2017	2016
Состојба на 1 јануари	108.047	113.432
Загуба поради оштетување (белешка 13)	(29.052)	(5.385)
Отуѓување	(78.995)	-
Состојба на 31 декември	-	108.047

Нетековните средства коишто се чуваат за продажба се однесуваат на недвижност - градежен објект што беше во сопственост на Народната банка, којшто согласно со донесена одлука за продажба од Советот на Народната банка беше прекласификуван од категоријата „недвижности и опрема“ во категоријата „нетекновни средства коишто се чуваат за продажба и група за отуѓување“, во јануари 2014 година.

Објективната вредност на нетековното средство чувано за продажба е утврдена врз основа на процена на пазарна вредност, од надворешни овластени проценители. Процената на пазарната вредност е извршена врз основа на Методологијата за процена на пазарна вредност на недвижен имот во Република Македонија. Разликата помеѓу проценетата објективна вредност и сметководствената вредност на средството како нетековно средство коешто се чува за продажба, во износ од 29.052 илјади МКД е евидентирана како загуба поради оштетување (2016: 5.385 илјади МКД) (белешка 13).

Во август 2017 година, Народната банка го продаде нетековното средство чувано за продажба за износ од 78.995 илјади МКД (93.214 илјади МКД со вклучен ДДВ).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

26. Недвижности и опрема

	Земјиште и згради	Мебел, опрема и возила	Уметнички дела	Стручна литература	Инвестиции во тек	Вкупно средства за деловни цели	Средства за рекреативни цели	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2016								
Набавна вредност	806.162	519.285	64.219	757	137.909	1.528.332	34.129	1.562.461
Акумулирана депрецијација	(342.150)	(434.139)	-	-	-	(776.289)	(18.779)	(795.068)
Состојба на 1 јануари 2016, сегашна вредност								
464.012	85.146	64.219	757	137.909	752.043	15.350	767.393	
Зголемувања на средствата во текот на годината								
- набавна вредност	1.015	37.056	-	1.736	193	40.000	-	40.000
Намалување на средствата								
- набавна вредност	-	(2.366)	-	-	-	(2.366)	-	(2.366)
- акумулирана депрецијација	-	2.361	-	-	-	2.361	-	2.361
Оштетување на инвестиции во тек								
Трансфери	-	-	-	-	(12.975)	(12.975)	-	(12.975)
- набавна вредност	29	(197)	-	126	(155)	(197)	197	-
- акумулирана депрецијација	-	197	-	-	-	197	(197)	-
Депрецијација за годината	(26.664)	(28.544)	-	-	-	(55.208)	(648)	(55.856)
Состојба на 31 декември 2016	438.392	93.653	64.219	2.619	124.972	723.855	14.702	738.557
Состојба на 31 декември 2016								
Набавна вредност	807.206	553.778	64.219	2.619	124.972	1.552.794	34.326	1.587.120
Акумулирана депрецијација	(368.814)	(460.125)	-	-	-	(828.939)	(19.624)	(848.563)
Сегашна вредност	438.392	93.653	64.219	2.619	124.972	723.855	14.702	738.557

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

26. Недвижности и опрема (продолжува)

	Земјиште и згради	Мебел, опрема и возила	Уметнички дела	Струч на литература	Инвестиции во тек	Вкупно средства за деловни цели	Средства за рекреативни цели	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2017								
Набавна вредност	807.206	553.778	64.219	2.619	124.972	1.552.794	34.326	1.587.120
Акумулирана депрецијација	(368.814)	(460.125)	-	-	-	(828.939)	(19.624)	(848.563)
Состојба на 1 јануари 2017, сегашна вредност	438.392	93.653	64.219	2.619	124.972	723.855	14.702	738.557
Зголемувања на средствата во текот на годината								
- набавна вредност	90	19.779		840	114.980	135.689	-	135.689
Намалување на средствата								
- набавна вредност	-	(35.296)		-	-	(35.296)	(18)	(35.314)
- акумулирана депрецијација	-	35.007		-	-	35.007	18	35.025
Трансфери								
- набавна вредност	-	(162)		145	(145)	(162)	162	-
- акумулирана депрецијација	-	162		-	-	162	(162)	-
Депрецијација за годината	(26.298)	(34.191)		-	-	(60.489)	(643)	(61.132)
Состојба на 31 декември 2017	412.184	78.952	64.219	3.604	239.807	798.766	14.059	812.825
Состојба на 31 декември 2017								
Набавна вредност	807.296	538.099	64.219	3.604	239.807	1.653.025	34.470	1.687.495
Акумулирана депрецијација	(395.112)	(459.147)	-	-	-	(854.259)	(20.411)	(874.670)
Сегашна вредност	412.184	78.952	64.219	3.604	239.807	798.766	14.059	812.825

Основните средства за рекреативни цели вклучуваат згради и други основни средства во рамките на тие згради.

Како дел од реформите на платниот систем, во 2001 година Народната банка ја презеде функцијата за снабдување со готовина од поранешниот Завод за платен промет (ЗПП), како и дел од зградите, опремата и мебелот на ЗПП поврзани со таа функција во десет града во Македонија. Овие основни средства ѝ беа дадени во владение на Народната банка, но сопственоста сè уште не е префрлена и следствено, средствата не се евидентирани во деловните книги на Народната банка.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

26. Недвижности и опрема (продолжува)

Народната банка има направено капитални подобрувања коишто се прикажани како дел од инвестициите во тек. Во текот на 2016 година, за недвижниот имот на Народната банка добиен од ЗПП се донесени неколку одлуки од Советот на Народната банка за изнајмување на објектите на државни и приватни институции. Бидејќи објектите повеќе не се користат за намената за којашто беа преземени, во 2016 година е евидентирано оштетување во износ од 12.975 илјади МКД (белешка 13) на капиталните подобрувања прикажани како дел од инвестициите во тек.

Во 2013 година, со одлука на Владата на Република Македонија, на Народната банка ѝ е дадено право на трајно користење на градежно земјиште сопственост на Република Македонија, со цел изградба на нов деловен објект. Земјиштето не е евидентирано во книгите на Народната банка. Во текот на 2017 година, Народната банка има вложувања во инвестиции во тек во износ од 114.977 илјади МКД (белешка 446), поврзано со изградбата на новиот деловен објект.

Со состојба на 31 декември 2017 и 2016 година, Народната банка нема оптоварувања врз недвижностите и опремата.

27. Нематеријални средства

	2017	2016
Состојба на 1 јануари		
Набавна вредност	208.537	195.322
Инвестиции во тек	5.488	5.555
Акумулирана амортизација	(187.794)	(174.428)
Сегашна вредност	26.231	26.449
Зголемувања на средствата во текот на годината		
- набавна вредност	23.421	13.215
Амортизација за годината	(11.932)	(13.366)
Инвестиции во тек	-	(67)
Состојба на 31 декември	37.720	26.231
Состојба на 31 декември		
Набавна вредност	231.958	208.537
Инвестиции во тек	5.488	5.488
Акумулирана амортизација	(199.726)	(187.794)
Сегашна вредност	37.720	26.231

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

28. Ковани пари од благородни метали

Кованите пари од благородни метали ги вклучуваат пригодните ковани пари и кованите пари за колекционерски цели.

Пригодните ковани пари се златници и сребреници коишто врз основа на одлука на Владата на Република Македонија се произведени за да се одбележат јубилеи значајни за државата. Во април 2015 година Владата на Република Македонија донесе одлука за претворање на дел од пригодните ковани пари изработени од злато во монетарно злато. Во октомври 2016 година, Народната банка изврши претопување на 6.651 златник за добивање монетарно злато.

На 31 декември 2017 година, Народната банка располагаше со вкупно 186 златници и 27 сребреници (2016 година: 187 златници и 27 сребреници).

Согласно со Законот за Народната банка, од јуни 2014 година Народната банка започна со активноста продажба на ковани пари за колекционерски цели, коишто се истовремено и средство за плаќање. Народната банка ги набавува кованите пари за колекционерски цели од добавувач којшто го организира нивното дизајнирање, ковање, промоција, продажба и дистрибуција.

Народната банка набавува количина од изданието на ковани пари за колекционерски цели за продажба и дистрибуција на територија на Република Македонија. Во 2016 година Народната банка започна со продажба на ковани пари за колекционерски цели и преку комисионо работење. На 31 декември 2017 година, Народната банка располагаше со залиха од 579 парчиња ковани пари за колекционерски цели (2016: 612 парчиња).

29. Побарувања од работењето

Побарувањата од работењето ги сочинуваат побарувањата врз основа на надоместоци и провизии за извршени услуги од страна на Народната банка, побарувањата за одржувањето на Комплексот банки и останатите побарувања:

	2017	2016
Провизии	33.222	32.454
Побарувања за одржување на Комплексот банки	2.384	2.293
Останати побарувања	404.520	405.436
Исправка на вредноста на останатите побарувања	(404.520)	(405.436)
Вкупно	35.606	34.747

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

29. Побарувања од работењето (продолжува)

Движењето на исправката на вредноста на останатите побарувања е прикажано во продолжение:

	2017	2016
Состојба на 1 јануари	405.436	405.355
(Ослободување) / Зголемување на исправката на вредноста на побарувањата од работењето (белешка 13)	(917)	69
(Ослободување)/ Зголемување на останатите исправки на вредноста за приходите од камата (белешка 13)	(5)	5
Зголемување на сомнителните и спорните побарувања	6	7
Состојба на 31 декември	404.520	405.436

30. Останати средства

	2017	2016
Канцелариски и други материјали	27.251	61.974
Пресметани трошоци за печатење пари	155.224	188.266
Останати пресметани трошоци	2.053	4.256
Останати средства	160.252	601
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања (белешка 24)	44.897	62.345
Оштетување на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања (белешка 24)	(44.897)	(62.345)
Вкупно	344.780	255.097
Тековни	317.529	193.123
Нетекковни	27.251	61.974

Останати средства се однапред платените аванси во согласност со договорите поврзани со новиот деловен објект и однапред платените аванси за набавка на банкноти.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017
(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

31. Готови пари во оптек

Готовите пари во оптек изнесуваат:

МКД	Номинална вредност	2017		2016	
		Парчиња	Вредност во илјади МКД	Парчиња	Вредност во илјади МКД
Готови пари во оптек					
Банкноти	10	19.688.586	196.886	23.098.587	230.986
Банкноти	50	2.612.075	130.605	2.992.385	149.619
Банкноти	100	14.881.629	1.488.163	15.414.045	1.541.405
Банкноти	200	1.238.332	247.666	124.643	24.929
Банкноти	500	9.123.808	4.561.904	10.447.080	5.223.540
Банкноти	1000	23.768.823	23.768.823	25.598.903	25.598.903
Банкноти	2000	2.243.111	4.486.222	182.228	364.456
Монети	1	97.406.472	97.407	93.013.433	93.013
Монети	2	62.112.598	124.225	59.910.469	119.821
Монети	5	34.535.477	172.677	34.004.011	170.020
Монети	10	44.192.942	441.929	36.408.109	364.081
Монети	50	9.383.884	469.194	8.285.355	414.268
Вкупно готови пари во оптек (законско средство за плаќање)			36.185.701		34.295.041
Готови пари во оптек - ковани пари за колекционерски цели					
Монети	10	69.758	698	66.413	664
Монети	100	62.275	6.227	42.271	4.227
Монети	1000	547	547	547	547
Монети	2000	25	50	-	-
Вкупно Готови пари во оптек - ковани пари за колекционерски цели			7.522		5.438
Готови пари во оптек кои не се законско средство за плаќање					
Монети	0,5	3.950.442	1.975	3.944.438	1.972
Банкноти	5000	4.133	20.665	25.518	127.590
Вкупно готови пари во оптек кои не се законско средство за плаќање			22.640		129.562
Вкупно готови пари во оптек			36.215.863		34.430.041

Во декември 2016 година Народната банка пушти во оптек нови банкноти во апоени од 200 и 2000 денари. Исто така, во декември 2016 година Народната банка донесе одлука со која банкнотите во апоен од 5000 денари престануваат да бидат законско средство за плаќање.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

32. Депозити на банки

	2017	2016
Депозити на банките во МКД	20.054.193	17.791.545
Расположливи депозити на банките во МКД кај Народната банка	10.872.687	13.305.638
Депозити на банките во странска валута	-	4.580.889
Девизни сметки на банките во МИПС – ЕУР системот	1.914.071	-
Вкупно	32.840.951	35.678.072
Тековни	32.840.951	35.678.072

Обврските врз основа на депозитите кон банките во МКД ги одразуваат состојбите на сметките на банките кај Народната банка за порамнување на платните трансакции. Средствата на сметките на банките се вклучуваат во исполнувањето на задолжителна резерва во денари на банките.

Од април 2012 година, домашните банки и филијалите на странски банки имаат право на пласирање средства во депозити кај Народната банка. Роковите на достасување на депозитите се еден работен ден (преку ноќ) и седум дена, без можност за предвремено повлекување, делумно или целосно.

Во текот на 2017 година каматната стапка на расположливите депозити преку ноќ изнесуваше 0,25% на годишно ниво (2016 година: 0,25% на годишно ниво). Каматната стапка на расположливите депозити до седум дена изнесуваше 0,50% на годишно ниво (2016 година: 0,5% на годишно ниво). Расположливите депозити до седум дена ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 687 илјади МКД (2016 година: 638 илјади МКД).

Народната банка во мај 2016 година донесе одлука за реактивирање на пласирањето на девизните депозити на банките кај Народната банка, при што се овозможи банките да пласираат девизни депозити во централната банка. Во октомври 2016 година, Народната банка го прекина континуитетот на аукциите на овие депозити. На 31 декември 2017 пресметаната камата на девизните депозити на банките во странска валута изнесуваше нула МКД (2016 година: 539 илјади МКД).

Во 2017 година за целите на порамнување на домашните банки, беа отворени сметки во евра во МИПС, за поврзување со ТАРГЕТ 2 евро системот за плаќање.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017
(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

33. Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари

	2017	2016
Задолжителна резерва на банките во девизи	14.073.254	14.078.656
Задолжителна резерва на штедилниците во МКД	21.245	21.612
Вкупно	14.094.499	14.100.268
Тековни	14.094.499	14.100.268

Согласно со регулативата, банките имаат обврска за исполнување задолжителна резерва во денари и во девизи, додека пак, штедилниците имаат обврска за задолжителна резерва во денари. Обврската за задолжителна резерва на штедилниците се исполнува на фиксно ниво.

34. Благајнички записи на Народната банка

Во текот на 2017 година, на аукциите на благајнички записи се применуваше тендер со ограничен износ и фиксна каматна стапка. Притоа, каматната стапка во јануари 2017 година изнесуваше 3,5%, додека пак во периодот февруари - декември 2017 година изнесуваше 3,25% на годишно ниво (2016 година: на аукциите на благајнички записи се применуваше тендер со ограничен износ и фиксна каматна стапка која во периодот јануари – април 2016 година изнесуваше 3,25%, во периодот мај - ноември 2016 година изнесуваше 4%, додека во декември 2016 година изнесуваше 3,75% на годишно ниво).

На 31 декември 2017 година пресметаната камата на благајничките записи на Народната банка изнесува 40.498 илјади МКД (2016 година: 40.585 илјади МКД).

Паричниот тек за благајничките записи на Народната банка е како што следи:

	2017	2016
Состојба на 1 јануари	22.973.701	25.045.631
Благајнички записи на НБРМ, приливи	322.130.000	273.241.000
Благајнички записи на НБРМ, одливи	(320.130.000)	(275.316.000)
Дисконт	3.772	3.070
Состојба на 31 декември	24.977.473	22.973.701

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

35. Денарски депозити на државата

Народната банка врши депозитни работи за државата и за органите на државната управа, согласно со Законот за Народната банка.

	2017	2016
Единствена трезорска сметка	15.510.642	13.178.051
Останати денарски депозити	841.425	777.101
Вкупно	16.352.067	13.955.152
Тековни	16.352.067	13.955.152

Во текот на 2017 година, Народната банка плаќаше камата на денарските депозити на државата по каматна стапка од 0,25% на годишно ниво (2016 година: 1% на годишно ниво). Депозитите на државата ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 1.292 илјади МКД (2016 година: 10.289 илјади МКД). Почнувајќи од јануари 2017 година, Народната банка на депозитите на државата плаќа камата во согласност со Одлуката за пресметување и плаќање камата на депозитите на органите на државната управа.

36. Девизни депозити на државата

Согласно со Законот за Народната банка и Законот за девизно работење, Народната банка е агент на државата за вршење платен промет со странство. Органите на централната државна власт и дел од јавните фондови ги депонираат своите девизни приливи на девизни сметки кај Народната банка, под услов Министерството за финансии формално да им одобри да отворат ваква сметка. На 31 декември 2017 година овие депозити изнесуваат 7.982.657 илјади МКД (2016 година: 21.662.311 илјади МКД). Во текот на 2017 година, Народната банка плаќаше камата на девизните депозити на државата по каматна стапка од 0% на годишно ниво (2016 година: 0,7% на годишно ниво). Почнувајќи од јануари 2017 година, согласно со Одлуката за пресметување и плаќање камата на депозитите на органите на државната управа, каматната стапка на девизните депозити на државата е поврзана со каматната стапка на депозитите на ЕЦБ (белешка 35).

37. Ограничени депозити

Ограничените депозити главно вклучуваат девизни средства на депонентите (државата) коишто чекаат извршување дознака во странство и средства на депонентите (државата) коишто претставуваат покритие од 100% за акредитив што е отворен за нивна сметка од страна на Народната банка. Народната банка не плаќа камата на овие депозити. Состојбата на овие средства на 31 декември 2017 година изнесува 1.875.226 илјади МКД (2016: 562.320 илјади МКД).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

38. Обврски кон ММФ

Обврските кон ММФ ги сочинуваат обврските врз основа на нето кумулативната алокација и обврските врз основа на членство и депозити на ММФ.

а) Обврски врз основа на алокација на СПВ - во име и за сметка на државата

Со одлука на Извршниот одбор на ММФ од 14 декември 1992 година, Република Македонија наследи 5,4% од обврската во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во ММФ по нето-алокацијата на СПВ од поранешна Југославија, во износ од 8.378.694 СПВ.

Со одлука на Извршниот одбор на ММФ од 7 август 2009 година, Република Македонија доби општа, нето кумулативна алокација на СПВ во износ од 51.076.245 СПВ. Со стапувањето во сила на четвртиот амандман на Статутот на ММФ на 10 август 2009 година, а врз основа на одлука донесена од Извршниот одбор на ММФ од 1997 година, Република Македонија доби специјална нето кумулативна алокација на СПВ во износ од 6.161.937 СПВ.

Вкупната обврска на Република Македонија за алокацијата на СПВ на крајот на 2017 година изнесува 65.616.876 СПВ (2016 година: 65.616.876 СПВ). Според Статутот на ММФ, обврската за алокацијата на СПВ достасува за наплата само во случај и во износ на откажаната алокација на СПВ, за што е потребна одлука од Советот на гувернери на ММФ, со мнозинство гласови од 85%, или во случај на укинување на учеството во Одделот на СПВ во рамките на ММФ.

Народната банка плаќа камата на вкупниот износ на обврската врз основа на алокација на СПВ (65.616.876 СПВ), пресметана по основната каматна стапка на ММФ. Народната банка ја рефундира исплатената камата на обврската врз основа на алокација на СПВ наследена од поранешна Југославија и исплатената камата за општата и специјалната алокација, од Буџетот на Република Македонија.

б) Обврски врз основа на членство и депозити (белешка 22):

	2017	2016
Обврски врз основа на издадена меница за членство кај ММФ	10.863.264	10.774.776
Обврски врз основа на сметката 1	27.226	27.004
Обврски врз основа на сметката 2	157	156
Вкупно	10.890.647	10.801.936
Тековни	10.890.647	10.801.936

Во февруари 2016 година, стапи во сила резолуцијата бр. 66-2 за „Четиринаесеттата општа ревизија на квотите и реформа на Извршниот одбор“, донесена на 15 декември 2010 година од Одборот на гувернери на ММФ, со која се предлагаше зголемување на квотите кај секоја од земјите членки во ММФ. Согласно со резолуцијата, квотата на Република Македонија за членство во ММФ во 2016 година се зголеми од постојните 68,9 милиони специјални права на влечење (СПВ) на 140,3 милиони специјални права на влечење (СПВ). За членството кај ММФ Народната банка, како фискален агент на Република Македонија, има издадено меници.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

39. Останати депозити

	2017	2016
Обврски врз основа на денарски депозити кон други домашни субјекти	600.148	1.141.549
Обврски врз основа на денарски депозити кон меѓународни финансиски институции	4.241	10.998
Вкупно	604.389	1.152.547
Тековни	604.389	1.152.547

Обврските врз основа на денарски депозити кон други домашни субјекти ги сочинуваат: клиентските сметки на брокерските друштва и банките, сметката на Централниот депозитар за хартии од вредност и сметката на Фондот за осигурување депозити. Клиентските сметки на брокерските друштва и сметката на Централниот депозитар за хартии од вредност служат за порамнување трансакции за работи со хартии од вредност. Народната банка не плаќа камата на овие депозити.

Сметките на меѓународните финансиски институции се депонирани кај Народната банка. Народната банка не плаќа камата на овие депозити.

40. Други обврски

Обврските се анализирани на следниов начин:

	2017	2016
Обврски произлезени од стечајот на БНТ	144.913	144.937
Обврски врз основа на распределена добивка	12.921	63.900
Обврски врз основа на наплатени ануитети од продадени општествени станови	2.511	-
Обврски врз основа на даноци	8.899	1.471
Други обврски - долгорочни користи на вработените	31.413	26.831
Вкупно	200.657	237.139

Обврските произлезени од стечајот на Банката за надворешна трговија (БНТ) се однесуваат на наследените обврски на Народната банка врз основа на штедни влогови на граѓани затечени во моментот кога беше објавен стечајот на Банката во 1995 година, во висина од 292.442 илјади МКД. За отплата на овие обврски, од стечајната маса на БНТ, на Народната банка ѝ беа обезбедени недвижности коишто таа веднаш, без надомест, ѝ ги отстапи на Владата на Република Македонија.

Обврските врз основа на долгорочни користи на вработените, освен придонесите за пензиско осигурување, се еднакви на износот на идните бенефиции коишто вработените ги остваруваат врз основа на нивниот труд во тековниот и во минати периоди, дисконтиран до неговата сметководствена вредност со примена на пондерирана годишна каматна стапка од 3,21% на обврзници издадени од Република Македонија во текот на 2017 година (2016: 3,85%).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

40. Други обврски (продолжува)

Обврските врз основа на распределена добивка се однесуваат на распределената добивка кон Буџетот на Република Македонија, а во согласност со одредбите на Законот за Народната банка. Распределбата на нето-добивката ја одобрува Советот на Народната банка (белешка 1).

Обврските врз основа на наплатени ануитети од продадени општествени станови претставуваат обврски кон Буџетот на Република Македонија за неисплатена денарска противвредност на девизни приливи врз основа на наплатени редовни ануитети од продадени општествени станови на физички лица. Уплатите од физичките лица ги примаат деловните банки и ги пренесуваат на посебна девизна сметка на Буџетот на Република Македонија кај Народната банка. Овие уплатени девизни средства се акумулираат на посебна сметка во Народната банка и нивната денарска противвредност се пренесува на Буџетот на Република Македонија, еднаш неделно.

41. Останати обврски

	2017	2016
Депонирани средства врз основа на одземена ефектива и депонирани емства	360.173	392.984
Противставка на пригодните ковани пари	4.314	4.402
Обврски кон добавувачите и други обврски	23.346	101.452
Одложени приходи	8.758	5.487
Вкупно	396.591	504.325

Обврските врз основа на депонирани средства врз основа на одземени ефективни средства и депонирани емства се однесуваат на депонираните девизни средства коишто надлежните државни органи ги одзеле од правни и физички лица како задолжителна мерка и против кои покренале тужби кај надлежните судови. Во зависност од судското решение, овие девизи му се враќаат на лицето од кое се одземени, или во денарска противвредност се исплатуваат во Буџетот на Република Македонија. Народната банка не плаќа камата на овие средства.

42. Капитал и резерви

Капитал

Капиталот на Народната банка е дефиниран со Законот за Народната банка и на 31 декември 2017 година тој изнесува 1.289.789 илјади МКД (2016 година: 1.289.789 илјади МКД).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

42. Капитал и резерви (продолжува)

Општи и специјални резерви

Во согласност со одредбите на Законот за Народна банка, по издвојувањето на нереализираните приходи во ревалоризационите резерви¹¹, 70% од финансискиот резултат за распределба се распределуваат во општите резерви сè додека не се постигне нивото на примарниот капитал на Народната банка. По достигнувањето на примарниот капитал, 15% од остатокот на добивката се распределуваат во општите резерви, а остатокот се распоредува во Буџетот на Република Македонија. Во случај на отворена сметка за специјални резерви¹², финансискиот резултат за распределба може да се распредели така, што најмногу 70% може да се пренесат на сметката за специјални резерви до достигнувањето на износот утврден од Советот на Народната банка за покривање на трошоците за однапред предвидените намени, а 70% од остатокот да се распредели во општите резерви до достигнувањето на нивото на основниот капитал, односно 15% по достигнувањето на нивото на основниот капитал. Општите резерви се користат за покривање на општите ризици од работењето на Народната банка. Во 2015 година, Народната банка отвори сметка за специјални резерви за покривање трошоци за однапред планирани намени, со специјална намена поврзани со изградбата на новиот деловен објект.

	2017	2016
Општи резерви	1.311.586	1.309.305
Специјални резерви	481.426	445.956

Ревалоризациони резерви

	2017	2016
Ревалоризациони резерви од нереализирани курсни и ценовни промени		
- Ревалоризациони резерви од курсни разлики	1.121.549	7.492.842
- Ревалоризациони резерви од ценовни и курсни промени на златото	6.163.295	6.939.255
- Ревалоризациони резерви од ценовни промени на хартиите од вредност за тргување и дериватни финансиски инструменти	12.251	116.891
Вкупно	7.297.095	14.548.988

Ревалоризационите резерви претставуваат акумулирани нето нереализирани позитивни курсни и ценовни промени од периодичните курсни и ценовни ревалоризации на девизните средства и обврски, коишто се користат како резерва против можните идни негативни трендови во движењето на курсните и ценовните промени соодветно.

¹¹ Дефинирани како сметки на ревалоризациони резерви во Законот за Народната банка на Република Македонија.

¹² Дефинирани како сметки за специјални резерви во Законот за Народната банка на Република Македонија.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017
(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

42. Капитал и резерви (продолжува)

Ревалоризациони резерви (продолжува)

Ревалоризационата резерва од курсни разлики од девизните средства и обврски во 2017 година е намалена во износ од 6.371.293 илјади МКД (2016 година: зголемена поради распределба на нето нереализирани позитивни курсни разлики во износ од 677.558 илјади МКД).

Ревалоризационата резерва од ценовни и курсни промени на златото во 2017 година е намалена во износ од 775.960 илјади МКД од коишто:

- 330.298 илјади МКД, како резултат на покривање на нето нереализираните негативни ценовни и курсни разлики на златото (2016 година: зголемена како резултат на распределбата на нереализираните нето позитивни ценовни и курсни разлики на златото во износ од 1.615.498 илјади МКД) и
- 445.662 илјади МКД, како резултат на реализираните курсни и ценовни промени од трансакции со злато во 2017 година, коишто беа додадени на финансискиот резултат за распределба за тековната 2017 година (2016 година: 672.432 илјади МКД).

Ревалоризационата резерва од ценовни промени на хартиите од вредност и дериватни финансиски инструменти за тргување во 2017 година е намалена на нето-основа во износ од 104.640 илјади МКД, од коишто:

- Намалување од 111.733 илјади МКД, како резултат на реализираните ценовни промени од хартиите од вредност, коишто беа додадени на финансискиот резултат за распределба за тековната 2017 година (2016 година: 8.013 илјади МКД);
- Намалување од 2.137 илјади МКД, како резултат на реализираните ценовни промени на дериватни финансиски инструменти - фјучерс - договори, коишто беа додадени на финансискиот резултат за распределба за тековната 2017 година (2016 година: нула МКД);
- Намалување од 3.021 илјада МКД, како резултат на покривање на нето нереализираните негативни ценовни промени на хартиите од вредност за тргување (2016 година: нула МКД);
- Зголемување од 7.047 илјади МКД, како резултат на распределбата на нето нереализираните позитивни ценовни промени на хартиите од вредност за тргување по принципот „хартија по хартија“ (2016 година: 65.113 илјади МКД); и
- Зголемување од 5.204 илјади МКД, како резултат на распределбата на нето нереализираните позитивни ценовни промени од дериватни финансиски инструменти – фјучерс-договори (2016 година: 2.137 илјади МКД);

На 31 декември 2017 година, ревалоризационата резерва на уметничките дела и библиотечниот фонд изнесува 3.683 илјади МКД (2016 година: 3.071 илјада МКД). Зголемувањето на ревалоризационите резерви во износ од 612 илјади МКД е по основ на донации на книги во библиотечниот фонд на Народната банка.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

43. Пари и парични еквиваленти

	2017	2016
Ефективни странски пари (белешка 14)	216.605	361.946
Депозити во странска валута (белешка 15)	22.321.596	14.647.053
Специјални права на влечење (белешка 19)	253.633	291.521
Вкупно	22.791.834	15.300.520

44. Потенцијални и преземени обврски

а) Тужби

Во моментот се водат неколку судски постапки против Народната банка коишто произлегуваат од тековното работење. На 31 декември 2017 година тужбите се проценети на износ од 123.666 илјади МКД (2016: 136 илјади МКД). Народната банка им се спротивставува на овие тужби и врз основа на правен совет, смета дека нема да се јават значителни материјални загуби.

Народната банка нема издвоено резервации, бидејќи раководството верува дека конечниот исход ќе се реши во корист на Народната банка и дека нема да настанат материјални загуби во однос на оваа судска постапка.

б) Преземени обврски

Во октомври 2016 година, Народната банка склучи договор за изведување градежни работи за изградба на нова административна зграда. На 31 декември 2017 година, Народната банка има обврски во износ од 1.245.473 илјади МКД (2016: 1.477.332 илјади МКД), кои се очекува да бидат отплатени во наредните две до три години.

45. Трансакции со поврзани субјекти

Народната банка има трансакции со поврзани субјекти, со Владата на Република Македонија и со сите членови на Советот. Трансакциите и состојбите со поврзаните субјекти се прикажани во белешките 5, 11, 20, 21, 35, 36 и 40.

46. Настани по датумот на Извештајот за финансиската состојба

По датумот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба се немаат случено материјално значајни настани коишто би требало да се објават во финансиските извештаи.